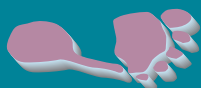

VJESNIK
FRANJEVAČKE
PROVINCIJE
PRESVETOGA
OTKUPITELJA

Godina 59. Broj 5. i 6. Split, 2010.

USTANOVE

Split - Provincijalat Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja
www.franjevci-split.hr
provincijalat-franjevaca@st.t-com.hr
 Split - Franjevački klerikat
franjevacki-kerikat@st.t-com.hr
 Split - Franjevački institut za kulturu mira
www.franjevacki-institut.hr
kultura-mira@st.t-com.hr
 Makarska - Služba Božja
sluzba-bozja@st.t-com.hr
 Knin - Caritas župe sv. Ante
caritas_knin@inet.hr
 Zagreb - Vicepostulatura oca Antića
otac-antic@zg.t-com.hr
 Frankfurt/M - Hrvatski dušobrižnički ured
www.kroatenseelsorge.de
delegatur@kroatenseelsorge.de

SAMOSTANI

Knin - Franjevački samostan Sv. Ante
franjevacki-samostan-knin@si.t-com.hr
 Visovac - Franjevački samostan Gospe Visovačke
samostan@visovac.hr
www.visovac.hr
 Zaostrug - Franjevački samostan
www.samostan-zaostrug.hr

ŽUPE

Banjevci - Župa sv. Nikole Tavelića
zupa.banjevci@hi.t-com.hr
 Bilice - Župa Uznesenja BDM
www.zupabilice.hr
 Proložac - Župa sv. Mihovila
www.prolozac.com
prolozac@prolozac.com
 Runovići - Župa Gospe Karmelske
www.runovici.hr
 Split - Župa Gospe od Zdravlja
zupa-gospe@st.t-com.hr
 Sinj - Župa Gospe Sinjske
www.gospa-sinjska.t-com.hr
gospasinjska@hi.t-com.hr
 Studenci - Župa sv. Ilije
www.studenci.hr
 Šibenik - Župa sv. Ante - Šubićevac
www.subicevac.com
zupa@subicevac.hr
 Zagreb - Župa M. B. Lurdske
www.gospa-lurdska.hr
 Geretsried - Pfarrei Maria Hilf
www.pfarreimariahilf.de

MISIJE

Bietigheim-Bissingen
sveti-franjo-asiski@online.de
 Darmstadt-Hrvatska katolička misija
krotische.gemeinde.darmstadt@t-online.de
 Düsseldorf - Hrvatska katolička misija
www.cro.mission-duesseldorf.de
 Esslingen - Hrvatska katolička misija
hkz-es@arcor.de

Frankfurt/M - Hrvatska katolička misija
www.zupa-frankfurt.de
 Freising - Hrvatska katolička misija
croliculum@online.de
 Kelkheim - Hrvatska katolička misija
www.HKZ-MTH.de
 KroatischeKath.GemeindeMTH@t-online.de
 Köln-Hrvatska katolička misija
www.hkm-koeln.de
hkm@hkm-koeln.de
 London - Hrvatska katolička misija
hkmlondon@gmail.com
 Mainz - Hrvatska kaolička zajednica
www.kroatische-kath-gemeinde.de
hkm.mainz@arcor.de
 München - Hrvatska katolička misija
www.baykro.de
 Sindelfingen - Hrvatska katolička misija
www.kkgsifi.de
kkg.sifi@drs.de
 Stuttgart-Bad Cannstatt - Hrvatska katolička misija
www.HKZ-Badcannstatt.de
hkz_badcannstatt@yahoo.de
 Stuttgart-HKZ Bl. A. Stepinac i Sv. Martin
www.kkgs.de
info@kkgs.de
 Vancouver - Hrvatska župa Srca Marijina
www.heartofmary.ca
 Wuppertal - Hrvatska katolička misija
ujac@wtal.de

OSOBNJE ADRESE

Ajdučić, fra Nikica
nikica.ajducic@st.t-com.hr
 Ančić, fra Božo
frabozaoncic@yahoo.de
 Balajić, fra Siniša - Roma
sinke@libero.it
 Bašić, fra Karlo
karlobasic@net.hr
 Bebić, fra Josip
josip.bebic@kroatenseelsorge.de
 Bilić, fra Ante
ante.bilic@freenet.de
 Boban, fra Dujko
fratar@pacbell.net
 Brkan, fra Jure
juraj.brkan@st.t-com.hr
 Brnas, fra Branko
b.brnas@12move.de
 Buljan, fra Vuk
fravuk@gmx.de
 Bustruc, fra Miroslav
miroslav.bustruc@st.t-com.hr
 Crnčević, fra Ante
ante.crncevic@zg.t-com.hr
 Cvitković, fra Josip
frajosipc@yahoo.fr
 Čarić, fra Boris
boris.caric@st.t-com.hr
 Čavka, fra Ante
ante.cavka@st.t-com.hr
 Čovo, fra Ante
ante.covo1@st.t-com.hr
 Čovo, fra Šimun
simun.covo@st.t-com.hr
 Čovo, fra Stjepan
ante-stjepan.covo@st.t-com.hr

Čugura, fra Frano
pfano@htomail.com
 Čurčija, fra Božo
bozo.curcija@si.t-com.hr
 Čurčija, fra Nikola
nikola.curcija@si.t-com.hr
 Domazet, fra Anđelko
andjelko.domazet@st.t-com.hr
 Doljanin, fra Frano
franodoljanin@yahoo.com
 Dukić, fra Tomislav
t-dukic@kroatische-mission-muenchen.de
 Erceg, fra Ivica
ivica.erceg@du.t-com.hr
 Gotovac, fra Josip
josip.gotovac@si.t-com.hr
 Grbavac, fra Josip
josip.grbavac@st.t-com.hr
 Gulić, fra Petar
fra.petar.gulic@inet.hr
 Gverić, fra Drago
dragooofm@yahoo.fr
 Jukić, fra Nedjeljko
nedjeljko.jukic@st.t-com.hr
 Jurić, fra Ivica
ivicajuric@post.t-com.hr
 Hrgović, fra Jure
frajure@gmail.com
 Kapitanović, fra Vicko
Vicko.Kapitanovic@public.srce.hr
 Klapež, fra Petar
fra.pklapez@gmx.de
 Klarić, fra Josip
josip.klaric@t-online.de
 Kodžoman, fra Joško
josko.kodzoman@zg.t-com.hr
 Križanović, fra Ivan
IvanKrizanovic@aol.com
 Kulović, fra Josip
j.kulovic@arcor.de
 Lubina, fra Petar
petar.lubina@st.t-com.hr
 Marković, fra Ante
frajoyo@telda.net
 Milanović Litre, fra Frano
frafraus@yahoo.com
 Milanović Litre, fra Slaven
zupnik@gospa-lurdska.hr
 Milanović Trapo, fra Petar
petarmilanovic49@yahoo.it
 Modrić, fra Miroslav
framiroslav@compuserve.de
 Mrše, fra Marko
marko.mrse@st.t-com.hr
 Moro, fra Dušan
dusan.moro1@gmail.com
 Nimac, fra Marko
framarko@gospa-lurdska.hr
 Nimac, Stipe
stipe.nimac@st.t-com.hr
 Odrlić, fra Miljenko
miljenko.odrljin@st.t-com.hr
 Periša, fra Ante Branko
ante-branko.perisa@st.t-com.hr
 Prolić, fra Mladen
mladen.prolic@st.t-com.hr
 Repesa, fra Josip
josip.repesa@si.t-com.hr
 Runje, fra Domagoj
domagoj.runje@libero.it
 Šabić, fra Nediljko
pnsabic@web.de
 Šimić, fra Josip
josip.simic1@zg.t-com.hr
 Šimunović Jurić, fra Jure
jure.juric-simunovic@st.t-com.hr
 Šimunović, fra Ljubomir
ljubomirsimunovic@yahoo.com
 Škopljanac Mačina, fra Ivan
macina@arcor.de
 Šušnjara, fra Stipe
stipe.susnjara@st.t-com.hr
 Tolić, fra Zvonko
ztolic@gmail.com
 Tolić, fra Željko
zeljko.tolic@st.t-com.hr
 Toplak, fra Blaž
blaz.toplak@st.t-com.hr
 Udovičić, fra Ivica
ivan.udovicic@st.t-com.hr
 Vučković, fra Ante
ante.vuckovic1@st.t-com.hr
 Vukman, fra Marinko
marinko.vukman@drs.de
 Vukušić, fra Ante
ante.vukusic@si.t-com.hr
 Župić, fra Jozo
frajozo@gmx.de

VJESNIK

FRANJEVAČKE PROVINCIJE PRESVETOGA OTKUPITELJA

ISSN: 1334-8248

Osnivač i izdavač:

Provincijalat Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja,
 21000 Split - Trg Gaje Bulata 3
 Tel: 021/ 348-182; Fax: 021/ 347-822;
 e-mail: provincijalat-franjevaca@st.t-com.hr

Odgovorni urednik: Dr. fra Željko Tolić, provincijal

Glavni urednik: Fra Ante Udovičić

Grafičko uređenje: Silvio Družević

Tisak: Jafra-print d.o.o. Solin

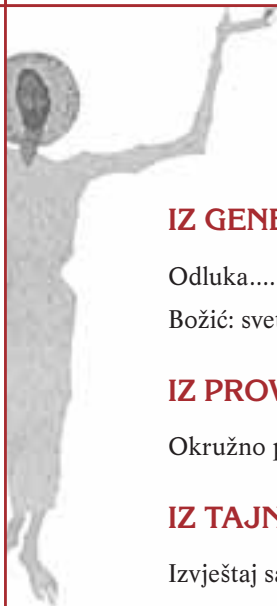
List izlazi dvomjesečno

Naslovna stranica:

Josip Biffel, *Krist Kralj*, mozaik u franjevačkoj crkvi
 Uznesenja Marijina u Makarskoj

KAZALO

IZ GENERALNE KURIJE

Odluka.....	134
Božić: svetost i poslanje.....	135

IZ PROVINCIJALATA

Okružno pismo o. Provincijala.....	140
------------------------------------	-----

IZ TAJNIŠTVA

Izveštaj sa sastanka Provincijskog definitorija održanog u Splitu 25. studenoga 2010.	143
Fra Ivica Jurić magistrirao	144
Primili Red đakonata.....	144

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

Međuprovincijski susret novaka 2010./2011.....	145
Susret odgojnih zavoda Provincije	146
Proslava Sv. Frane u Imotskom	147
Kardinal Angelo Sodano u svetištu Gospe Sinjske.....	148
Spomen na obranu Sinja 1715. godine.....	155
Znanstveni skup o fra Šimunu Milinoviću, barskom nadbiskupu.....	157
Proslava 180 godina župe Gala-Gljev.....	158
Novo vijeće u Frami.....	159

NAŠI POKOJNICI

† Fra Nikola Radić.....	160
† Ana Džimbeg.....	167
† Kata Vukušić	167
† Ana Šabić.....	167

BIBLIOGRAFIJA

Kačić.....	168
Moja djeca i ja	169
Fra Metod Vezilić	169

GODIŠNJE KAZALO.....	168
----------------------	-----

GENERALNA KURIJA REDA MANJE BRAĆE

Odluka

Generalni kapitul Reda manje braće koji je slavljen u Asizu godine 2009. promijenio je tekst čl. 168 Generalnih konstitucija.

Kongregacija za Ustanove posvećenog života i Družbe apostolskog života pismom od 14. prosinca 2009. godine odobrila je navedenu promjenu (Br. Prot. M. 64-1/2003).

Stoga Mi, dobivši mišljenje Generalnog definitorija na sastanku dana 11. studenoga 2009. godine, ovlastima koje nam po službi pripadaju, snagom ove Odluke

PROGLAŠAVAMO I PROGLAŠENIMA OBJAVLJUJEMO

popravljeni tekst Čl. 168 Generalnih konstitucija i naređujemo da propisi toga članka stupaju na snagu dana 19. ožujka 2010. godine.

Čl. 168

Red manje braće sačinjavaju braća učlanjena u provincije, kustodije i fundacije ovisne o generalnom ministru kojima, po odredbama općeg i vlastitog prava, upravlja isti generalni ministar sa svojim definitorijem.

Fra José Rodríguez Carballo
Generalni ministar

Fra Aidan McGrath
Tajnik Reda

U Rimu dana 2. veljače 2010.

Na svetkovinu Prikazanja Gospodinova

Prot. 100621

Čl. 168 se treba nalijepiti preko dosadašnjeg čl. 168. tako da ga pokriva u cijelosti.

Božić: svetost i poslanje

Draga braćo, Riječ koja je tijelom postala utaborila se u srcu svakoga od nas i u našim bratstvima (usp. Iv 1,14) i svojim dolaskom ispunila nas radošću. Samo tako će se za sve nas dogoditi Božić. Svetkovina Boga koji postaje čovjekom, čovjeka koji je konačno uzdignut u kategoriju sina u Sinu i koji je oslobođen i otkupljen u Onomu koji je svoj život dao kao otkupninu za nas (usp. Mk 10,45).

Božić je: Otac potaknut ljubavlju prema ljudima, kad se ostvarila punina vremena, poslao nam je vlastitoga Sina, rođena od žene (Gal 4,4). Božić je: Bog se po osobi Sina sagnuo prema palome čovječanstvu. Božić je: nismo više prepušteni svojoj sudbini. Svevišnji ima ime: Emanuel, Bog s nama (Mt 1,23). Božić je: kao pastiri pohitimo da susretnemo Novorođenče, da bismo onda živjeli dar koji smo primili (usp. Lk 2,18).

Sjećajući se prošlosti zahvalno i ugodno

Godina 2010. podsjetila nas je na tri važna događaja: 600. obljetnicu uspostave katoličke hijerarhije u Kini, kad je imenovan prvi nadbiskup Pekinga fra Ivan iz Montecorvina; 500. obljetnicu smrti sv. Franje Solanskoga i 150. obljetnicu smrti mučenika Damaska, bl. Manuela Ruiza i prijatelja.

Ivan iz Montecorvina napustio je Italiju i pošao evangelizirati Daleki istok. Ostavio nam je primjer inkulturirane evangelizacije. Čovjek zanesen evanđeljem iz kojeg na kineski jezik prevodi Novi zavjet i Psalme, gradi brojne crkve za puk, mlade poučava latinski i grčki, formira ih kako bi bili budući kler Istoka. Učinio se Kinezom s Kinezima.

Sveti Franjo Solanski ostavio je rodnu Španjolsku da bi naviještao Radosnu vijest u Americi. Solanski nam ostavlja primjer putujućeg, kreativnog i pučkog misionarenja. Za 14 godina pješice je prošao paragvajski Chaco, Urugvaj, Rio de la Platu, Santa Fe, Cordobu (Argentina) i Perú, gdje je umro. Naučio je jezike urođenika kako bi pridobio srca Guaranija, evangelizirao je pjevanjem, gitarom i violinom. Propovijedao je *inter gentes*: u trgovinama, na ulicama, u crkvama i dvorištima kazališta.

Mučenici u Damasku, većinom Španjolci, potaknuti Duhom nisu oklijevali da pođu među Saracene (usp. NPr 16, 1sl.) i kad je došao trenutak svjedočili su kao bratstvo svoju vjeru, prolivši svoju krv za Krista. Oni nam ostavljaju svjedočanstvo misije potvrđene mučeništvom. To je i danas vrhunac svake evanđeoske i franjevačke misije, jer kako kaže Isus u evanđelju: «Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje» (Iv 15,13).

Da slijedimo njihove primjere

Za ovu našu braću, koja su svoj život uložila u naviještanje evanđelja, daleko od svojih zemalja i svoje kulture i za njihovo junačko svjedočanstvo kršćanskog i franjevačkog života, zahvaljujemo «Svevišnjem Gospodinu Bogu, komu pripada svako dobro» (OP 7, 4), dok imamo na umu opomenu sv. oca Franje koji nas upozorava na napast da želimo postići slavu zbog onoga što su drugi učinili (usp. OP 6, 3).

Da ne bismo upali u tu napast, trebamo se zapitati nad našim životom, prihvaćajući otvorena i raspoložena srca primjer što su nam ga naša braća ostavila. Samo tako ćemo moći opjevati njihove slave. U ovom trenutku, u kojem sa zahvalnošću promatramo prošlost, usmjeravajući oči u budućnost prema kojoj nas Duh potiče (usp. Vita Consecrata 110) da je prihvatimo s nadom, želimo s dubokom zahvalnošću prihvatiti najbolje iz naše prošlosti da to ostvarujemo i «hranimo, po osloboditeljskoj ponudi evanđelja, naš podijeljeni, nejednaki i smisla gladan svijet, onako kako su to u svoje vrijeme učinili Franjo i Klara iz Asiza» (Gospodin ti dao mir 2).

Sveti budite kao što je svet Otac vaš nebeski

Prvo što trebamo prihvatiti od svjedočanstva te braće je poziv na svetost. Ako ih se danas sjećamo, onda je to upravo zbog toga što su evanđelje uzeli ozbiljno. Njihov život nas podsjeća da smo i mi pozvani da budemo sveti. Drugi vatikanski sabor u 5. poglavlju Dogmatske konstitucije Lumen Gentium o Crkvi podsjeća na sveopći poziv na svetost, shvaćen «u svom temeljnom značenju pripadnosti Onom koji je antonomastički Svetac, tri puta svet» (Ivan Pavao II., NMI 30).

Smatram da tvrdnja sv. Pavla: «Ovo je volja Božja: vaše posvećenje» (usp. 1 Sol 4,3), upućena svim kršćanima, treba biti prihvaćena kao osoban i hitan poziv za one poput nas koji su izabrali «izbližega nasljedovati Krista» (GGKK 5,2). Naš se poziv ne razumije ako ne polazi od obnovljenog i velikodušnog odgovora da se postigne savršenstvo Ljubavi (usp. LG 40), to znači: svetost.

Draga braćo, kad se stalno govori o nužnosti oživljavanja života i poslanja svih posvećenih osoba i tvrdi da o tom ovisi znakovitost našega života, «bilo bi besmisleno zadovoljiti se životnom prosječnošću (mlakim životom) živeći pod znakom minimalističke etike i površne religioznosti» (Ivan Pavao II., NMI 31). Kad govorimo o nužnosti da koračamo polazeći od evanđelja, ne možemo se odreći da živimo evanđeoski radikalizam, onako kako nam ga je predložio sv. Franjo u načinu života kojega smo prigrlili, i Generalne konstitucije koje su aktualizacija Pravila i Učiteljstva Crkve, nego radije «zapažamo potrebu da ne ublažavamo proročke riječi evanđelja kako bismo

ih prilagodili nekom ugodnom stilu života”. Vrijeme je, braćo «da prihvatimo Duh, da osjetimo unutarnju evanđeosku neodgodivost da se ‘nanovo rodimo’ na osobnoj i ustanovnoj razini» (Gospodin ti dao mir 2).

Projekt temeljnog života svakog krštenika i svake posvećene osobe jest ovaj: «Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski» (Mt 5,48). Tražim da u našim kućama i u našim bratstvima ne prestane odjekivati hitan poziv na taj visoki stupanj redovitog života. Tražim da se svatko propitkuje o vlastitom životu u svjetlu ovog poziva na svetost i na radikalnost evanđeoskoga života.

Crkva i društvo trebaju muškarce i žene koji bi posve živjeli u Gospodinu, da on bude sav u svima. Crkva i društvo trebaju osoba koje žedaju apsolutnost Boga i koje svjedoče svetost (usp. Vita Consecrata 39). Crkva treba vjeru jednostavnih i manjih da razori idole sadašnjeg društva koji nastoje ukrasti nam srce (usp. Benedikt XVI. na Sinodi za Srednji istok). Red manje braće i cijela franjevačka obitelj imaju potrebu za braćom i sestrama koji se, motreći preobraženo lice Gospodinovo, osjećaju pozvanima na preobraženu egzistenciju. Naš Red i naša Obitelj imaju najljepše zvijezde svetosti. Ne smijemo dopustiti da to ostane samo zapis u kronikama. Ne smijemo se zadovoljiti da samo prenosimo bogatu povijest prošlosti, trebamo nastaviti pisati bogatu i čudesnu povijest svetosti u sadašnjosti.

Na ovom raskrižju na kojem se nalazimo trebamo maštu svetaca za duboko oživljavanje našega života i poslanja; trebamo svetu braću kako bismo doprli do srca mnoštva gladnog Riječi Života koja je postala autentičnom po vlastitoj egzistenciji; trebamo ove svjedoke svjetla koji bi osvjetljavali naš put kreativne i velikodušne vjernosti.

Podite i naviještajte evanđelje svakom stvorenju

Crkva se rađa i živi za misiju, jer na svom početku ima Sina koga je Otac poslao. On je prvi misionar. Naš Red je, u svom najdubljem identitetu, misijski Red. Pozvani smo da budemo «poslani u cijeli svijet» (PBr 9), na takav način da je misija u najširem smislu (misija *inter gentes*) i u specifičnom značenju (misija *ad gentes*) ključ da se razumiju i ponovno ožive bitni elementi našega života.

Primjer Ivana iz Montecorvina, Franje Solanskoga i Manuela Ruiza i prijatelja mučenika, govori nam o misiji *ad gentes*, ići svijetom, kao putnici i pridošlice, da se životom i riječju, uzvratiti dar evanđelja. Ako je misija «točan pokazatelj naše vjere u Krista i u Njegovu ljubav prema nama» (RM 11), onda s pravom možemo tvrditi da je misija *ad gentes* termometar životnosti Reda.

Generalni kapitul 2009. godine potvrdio je šest misijskih projekata za koje može osigurati osoblje i financijska sredstva.

Ne zaboravljajući nijedan od projekata koje je Kapitul potvrdio (usp. Nalozi Kapitula 21-27), osobito franjevačku prisutnost u vikarijatima Amazonije gdje smo još od 16. stoljeća, danas želim svratiti vašu pozornost na misiju u Svetoj Zemlji i Maroku.

S obzirom na misiju u Svetoj Zemlji, «najvažniju međunarodnu misiju Reda» (Kapitul 2009., Nalozi Kapitula 22), tražim da se pogleda naše zakonodavstvo koje zahtijeva: «Neka svaka pojedina provincija nastoji uvijek u Kustodiji Svete Zemlje imati prikladnog brata da ondje služi barem četiri godine» (GGSS 73). Kad je pak riječ o Maroku ne smijemo zaboraviti da je to «izvorna misija Reda, započeta svjedočenjem prvih mučenika» (Kapitul 2009., Nalozi Kapitula 22). Obje misije trebaju osoblja. To je uistinu hitno. Red se ne može odreći tih misijskih prisutnosti koje sačinjavaju dio naše povijesne i duhovne baštine. Tražim od ministara napor da pošalju kojeg brata u te dvije misije, čak ako će to značiti i smanjenje prisutnosti u provincijama.

Zauzimanje u korist misija treba započeti već od početne formacije da bi se nastavilo s trajnom formacijom. Stoga smatram da se u početnoj formaciji treba poticati novu svijest i osjetljivost za misije kao sastavni dio franjevačkoga poziva, prenoseći teološku viziju koju Crkva imao o misiji. Potrebno je zapaliti «apostolski oganj» u srcu naših mladih. Neka odjekne Isusov zahtjev: «Idite i vi u moj vinograd» (Mt 20,7) kako bi zaživio projekt koji polazi od evanđelja; projekt koji je uistinu zahtjevan koji podrazumijeva kontemplativnu dimenziju, bratstvo i malenost - a da se ne upadne u rigidnost; projekt koji bi formirao misionarsku duhovnost, označenu, kako nas uče Ivan iz Montecorvina, Franjo Solanski i mučenici iz Damaska, inkulturiranom nazočnošću, solidarnošću, kreativnošću i svjedočenjem života.

To animiranje u početnoj formaciji treba biti popraćeno za vrijeme trajne formacije misijskim danima, ponovnim dimenzioniranjem provincijskih struktura u funkciji misije *inter gentes* i *ad gentes*, slanjem kojega brata u neki od misijskih projekata Reda.

Dok vam s velikim pouzdanjem predajem ova razmišljanja, molim Gospodina da nas prosvijetli i pokrene srca da prepoznamo Njegovu svetu volju i da je uvijek ostvarujemo (usp. Molitva pred križem Sv. Damjana).

Zaključak

Božić je. Da, Bog se učinio jednim od nas. «Bog je na zemlji; i tko neće biti nebeski? Bog nam dolazi, rođen od Djevice, i tko danas neće postati božanski, neće žudjeti za svetošću Djevice i neće zanosno tražiti mudrost da bude bliži Bogu? Bog je umotan u siromašne pelene; i tko neće postati bogat

božanstvom Božjim, ako prihvati nešto ponizno?» (Sofronije Jeruzalemski, Omelie, Roma, 1991., 55-57).

Draga braćo, iziđimo ususret Bogu koji dolazi, Bogu koji s nama stvara povijest. Iziđimo iz samih sebe da prihvatimo milost svetosti koja dolazi od Betlehenskoga Djeteta. Iziđimo iz naših komotnosti i sigurnosti da pođemo *inter* i *ad gentes*, jer oni trebaju Radosnu vijest: «Danas vam je rođen Spasitelj koji je Krist Gospodin» (Lk 2,11). Iziđimo, nastojmo biti manje usredotočeni na same sebe (autoreferencijalni), kako je od nas tražio posljednji Generalni kapitul, podsjećajući nas na primjer Sina Božjega (usp. Fil 2,6-7; PdV 14). Iziđimo, Sin Svevišnjega nam je prethodio.

Moja draga braćo: Sretan Božić!

Rim, Generalna kurija, 1. studenoga 2010. g., Svetkovina Svih svetih

Vaš ministar i sluga

Fra José Rodríguez Carballo, OFM
Generalni ministar

Prot. 101447

Okružno pismo o. Provincijala

Svoj braći u domovini i u inozemstvu!

Obilazeći u ovo predbožićno vrijeme braću naše Provincije, kod svakoga sam primijetio neku užurbanost i neuobičajenu aktivnost. Nije ni čudo, jer Božić je pred vratima pa treba crkve urediti, jelke namjestiti, jasllice pripremiti. A k tome, po starom običaju pred Božić, treba starije, bolesne i nemoćne u župi obići, vjernike ispovijedati... Posla preko glave, jer sve treba učiniti i poduzeti da vjernici Božić dočekaju kako to i dolikuje. Primijetio sam to.

No, što je s nama? Hoćemo li mi kao svećenici i redovnici u ovo predbožićno vrijeme imati vremena za sebe? Hoćemo li se sresti s nama samima? Hoćemo li imati vremena vidjeti sebe u sebi? A trebali bi i morali bi. Hoće li nas sve te predbožićne aktivnosti toliko zaokupiti i zagušiti da zaboravimo da je to i moj Božić, da se i ja za Božić trebam duhovno pripremiti i sakramentalno očistiti? Hoćemo li Božić dočekati srca raskajana i ponizna, srca skrušena i za Božju milost otvorena? A trebali bi i morali bi. Pastir bi trebao ići pred svojim stadom. Njegovo je da predvodi, da ide ispred, a ne iza ili da zaostaje. Hoće li, braćo, i s naših usana – za sve što je u nama bilo grešno i nesavršeno – u ovo predbožićno vrijeme, kao plod te raskajanosti i skrušenosti našega srca, poteći riječi: *Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam* - Smiluj mi se, Bože, po velikom milosrđu svome!

Da, *Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome, po velikom smilovanju svome izbriši moje bezakonje*, tako je vapio David iz pepela i carinik iz kuta hrama; *smiluj mi se, Bože*, suzi žena u Šimunovoj kući i jeca Augustin u milanskim vrtovima; *smiluj mi se, Bože*, vapiju svi sveci svjesni svoje grešnosti i slabosti; *smiluj mi se, Bože – miserere mei, Deus*, šapće svaki iskreno skrušeni pokornik na klecalu u ispovjedaonici.

Operi me svega od moje krivice! Ne samo noge, kao Petru. Operi me svega, očisti me svega; moju nutrinu i vanjštinu. A to blato, ta nečist koju treba oprati, grijeh se zove. Očisti ga, Bože!

Bezakonje svoje priznajem! Bezakonje je moje svagda preda mnom. Ono viče i ponižava me danju i noću, ono me uništava... Bježim od njega, ali ne uspijevam; pobjeći ne mogu, jer ono je kao sjena koja me po petama udara.

Zapovijedi Tvoje poštivao nisam; ni savjete Tvoje koje sam pretvorio u zavjete moje. Gotovo ništa od svega što si mi u ljubavi svojoj besplatno dao i darovao. Prsti mi bijahu dugi, uzimah što moje nije. Jezik mi bijaše brz i govorah što istina nije; neistinom brata sam svoga ubijao i časti njegove ima na savjesti mojoj. S Bat-Šebe oka nisam skidao; gazih cvijeće i rasipah drago kamenje, Bože.

Riječi sam Tvoje zapustio, smjernice Reda i Provincije prezirao. U oku mome brvno bijaše, ali sam zato revno u oku bližnjega svoga dlaku gledao. Bahata srca, Bože, često ja sam bio. Slijep i beščutan, na grijehе bratove osudom i kamenom sam se bacao. Sve što sam učinio, priznajem, zlo i grijeh je pred Tobom. *Tebi samom, Tebi ja sam zgriješio.* Sada to shvaćam. Shvaćam da sam stvoren za ljubav, a mržnja me grizla; za pravdu, a u nepravdi ustajah i lijegah; za istinu, a lažno zborih; za ljepotu, a grožnju oko sebe sijah; za stvaranje, a ja sam rušio i dizao se protiv Tebe i Tvojih stvorenja.

I zato ovoga Božića stojim pred Tobom. Raskajan sam i ponizan. Znam, pravedno je sve, sve što god progovoriš i kako god presudiš. Ali, ipak, Bože, molim Te pogledaj na jednu okolnost: nisam potpuno bio slobodan – jer *grešan sam već od rođenja, u grijehu sam od začeca svoga.* Sve je u meni raslo tako snažno; nabujalo kao troskot, kao vinjaga; i zagušilo me, oglušilo me, opojilo, zarobilo, zaslijepilo, otrovalo.

Ostalo mi je još jedino srce iskreno, ponizno, svjesno da ništa nije. Ti ga ljubiš takvo kakvo jest. To znam i o tome ne dvojim. U dubini duše Tvoja mi je mudrost darovala kajanje. Poškropi me suzama mojim, da se očistim. Operi me svojom milosti i *bit ću bjelji od snijega,* onog s vrha Alpa i Himalaja – tamo gdje ga prašina nije natrunila, ni noga ljudska gazila. I bit ću bjelji od ljiljanove laticе. Vjerujem da to možeš učiniti – i za to Te molim, milosrdni moj Bože. Tako bih još jednom volio biti kao dijete i čist kao dijete, nevin kao dijete i velik kao dijete. Još bih jednom volio imati dječje oči, jer su one bezazlene i čiste, jer su njihove oči Tvoje oči. Podari mi ih, pa da vidim svijet i braću oko sebe čistoćom i nevinošću djeteta. Tom milosnom radošću obraduj mi kosti satrvene, noge hrome, srce oteščalo, lice naborano... Razvedri mi čelo, ispravi ramena i razgori nadu pa da kao srna skočim i potrčim.

Odvrati lice od grijeha mojih! Ali ne od mene, jer ne mogu bez Tebe i Tvog pogleda. Ne mogu bez Tvoje blizine, Bože. Za sebe si nas stvorio i nemirni smo kad smo od Tebe daleko. *Izbriši svu moju krivicu,* tako ću Ti smjeti biti blizu. Stvori mi čisto srce i postojanu volju – da ne lutam i vrludam, da se ne razbijam i kolebam. Obasjaj me duhom svojim; u istini me svojoj vodi i pouči me. Vрати mi svoje spasenje kojeg nisam dostojan i duh će moj biti spreman na sve. Ići ću, trčat ću do krajeva zemlje. Nosit ću Tvoje ime i spasenje onima koji bijahu kao ja. Kazivat ću im ljubav Tvoju, nježnost Tvoju, milosrđe Tvoje i dobrotu Tvoju; kazivat ću im kako je sve gdje nema Tebe siromašno, lažno i prividno.

I oni će se Tebi radovati, Tebi će se obraćati, Tebe će hvaliti, jer milost Tvoja u meni bit će im znak. Neka krv Sluge Patnika ne bude za me uzalud prolivena. *Oslobodi me od krvi prolivene,* Bože, Spasitelju moj! I jezik moj, usta moja, srce moje i duša moja i sve moje kazivat će Ti hvalu.

Nemam Ti što žrtvovati. Sve što bih dao ne treba Ti. Zato ti prinosim srce, srce raskajano i ponizno. Ne prezri ga, ne odbaci ga. Primi ga, Bože, *jer ti ljubiš srce iskreno*. Sve što je u meni porušeno, Ti obnovi i ponovno sagradi na slavu svoju, a na spasenje moje!

Miserere mei, Deus, secundum misericordiam tuam - meni čovjeku, skrušenom grešniku, nesavršenom redovniku i Tvome svećeniku. I ništa više! Jer u grešnosti mojoj i to je previše.

Kao što se od srca ne može očekivati da ne voli i od očiju da ne vide, isto se tako od Bogu posvećenih osoba ne može očekivati da k Bogu ne teže i da Boga ne traže, da grešnost svoju ne uviđaju, da se zbog nje ne kaju i milosti se Božjoj ne raduju, i ne rastu dok joj idu ususret. Oni kojima je Bog Sve - *Deus meus et omnia* - tako postupaju!

Draga braćo, na dobro vam došlo porođenje Isusovo te svakim nebeskim i zemaljskim blagoslovom obilovala vam Nova 2011. godina!

Fra Željko Tolić, *provincijal*

Izveštaj sa sastanka Provincijskog definitorija održanog u Splitu 25. studenoga 2010.

Sastanak Provincijskog definitorija održan je u samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu 25. studenoga 2010. godine.

Dnevni red je prihvaćen kako slijedi:

1. Primjedbe na zapisnik
2. Izveštaj o. Provincijala
3. Pristigli dopisi
4. Razno

Nakon prihvaćanja zapisnika od 25. studenoga i izvještaja o. Provincijala, pristupilo se pristiglim dopisima. Svi su dopisi pročitani i razmotreni.

Pod ovom točkom Provincijski definitorij je potvrdio prijedloge samostanskih kapitula za samostanske službe kako slijedi:

- na prijedlog samostanskog kapitula *Sv. Ante Padovanskoga* u Kninu imenovao je:
 - fra Ivana Lukača - diskretom
- na prijedlog samostanskog kapitula *Sv. Ante Padovanskoga* u Šibeniku imenovao je:
 - fra Damira Čikaru - animatorom liturgijskog života
 - fra Tomislava Brekala - dopisnikom Vjesnika Provincije
 - fra Pericu Maslaća - duhovnim asistentom FSR
 - fra Pericu Maslaća - duhovnim asistentom Frame
- na prijedlog samostanskog kapitula *Gospe od Milosti* na Visovcu imenovao je:
 - fra Edvarda Sokola - diskretom
 - fra Ivana Maletića - diskretom
 - fra Matu Gverića - duhovnim asistentom FSR-a
 - fra Maria Radmana - duhovnim asistentom Frame
 - fra Edvarda Sokola - dopisnikom Vjesnika Provincije
 - fra Juru Šimunovića - animatorom liturgijskog života
 - fra Matu Gverića - kroničarom
 - fra Stojana Damjanovića - kustosom samostanske zbirke
 - fra Stojana Damjanovića - sakristanom.

Pod točkom Razno odobren je *Pravilnik o domskom redu i uvjetima boravka studenata u Studenskom domu samostana Majke Božje Lurdske u Zagrebu* i učinjene personalne promijene kako slijedi:

- fra Ivica Erceg - se predlaže za voditelja HKM u Sindelfingenu
- fra Ante Ivan Rozić - svoj pastoralni praktikum obavljat će u Sinju
- fra Lukica Vojković - svoj pastoralni praktikum obavljat će u Metkoviću.

Sljedeći sastanak Provincijskog definitorija održat će se u Splitu, 16. i 17. veljače 2011.godine.

Sastanak je završio 25. studenoga 2010. u 19¹⁵ sati.

Fra Ivica Jurić magistrirao

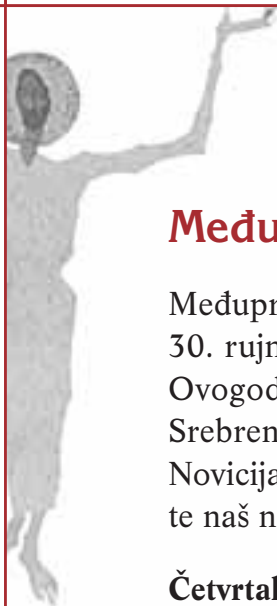
U Rimu 13. listopada 2010. na postdiplomskom studiju Pastoralne teologije na Papinskom Sveučilištu Lateran magistrirao je fra Ivica Jurić s temom: *Per una nuova evangelizzazione degli adulti, Il compito prioritario della pastorale parrocchiale in Croazia* (Evangelizacija odraslih – prioritet župnog pastora u Hrvatskoj) kod prof. dr. Denisa Biju-Duvala.

Fra Ivici čestitamo i želimo mnogo uspjeha u daljnjem nastavku studija!

Primili Red đakonata

Fra Ante Ivan Rozić i fra Lukica Vojković primili su Red đakonata u nedjelju 28. studenoga 2010. godine, u župi Sv. Ivana Krstitelja (Trstenik) u Splitu, kojega im je podijelio mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski.

Fra Anti Ivanu i fra Lukici čestitamo i želimo obilje Božjeg blagoslova na njihovom putu.

Međuprovincijski susret novaka 2010./2011.

Međuprovincijski susret novaka južnoslavenske konferencije održan je od 30. rujna do 3. listopada ove godine u Franjevačkom samostanu u Rami. Ovogodišnji organizator susreta bila je Franjevačka provincija Bosne Srebrene, a sudjelovali su: Novicijat Livno – Gorica (organizator; BiH), Novicijat Trsat (HR), Novicijat Humac (BiH), Novicijat Sveta Gora (SLO) te naš novicijat - VISOVAC.

Četvrtak, 30. rujna 2010.

Dugo očekivani dan je došao. S Visovca smo nas šestorica novaka zajedno sa svojim meštrima krenuli prema Rami oko 10 sati. Zajedno s novacima Bosne Srebrene krenuli smo iz Livna prema Rami gdje smo stigli u 15.30. Do 17 sati smo se međusobno družili čekajući ostalu braću novake. Posljednji su stigli novaci iz susjedne Slovenije. U 18. 30 sati smo imali večernju molitvu, koja je bila prvi zajednički čin ovoga susreta, a predmolili su domaćini (Novicijat Livno). U 19 sati smo imali večeru s braćom u samostanu, zatim povečerje poslije kojeg smo uz pjesmu i razgovor nastavili druženje do 22 sata.

Petak, 1. listopada 2010.

Rano ujutro krenuli smo autobusom u razgledavanje provincije Bosne Srebrene. Prva postaja u obilasku bio je drevni franjevački samostan u Kreševu. Tamo smo razgledali crkvu, samostanski muzej i knjižnicu te spomen-sobu fra Grge Martića, književnika. Zatim smo bili u Fojnici gdje smo obišli crkvu, bogatu knjižnicu i muzejsku zbirku. Uz malu okrzepu krenuli smo dalje. Sljedeća postaja bilo je franjevačko sjemenište, gimnazija i konvikt u Visokom, gdje smo ručali. Poslije ručka smo se zaputili prema Sarajevu te posjetili zgradu izdavačke kuće «Svjetlo riječi» te prostorije humanitarne zaklade «Kruh svetog Ante», zatim smo posjetili franjevačku teologiju na Nedžarićima, gdje smo imali sv. misu i pjevanu večernju s bogoslovima. Svetu misu je predvodio provincijal Bosne Srebrene fra Lovro Gavran koji nam je u propovjedi rekao kako trebamo neprestano izgrađivati vlastito zvanje, kako sada u novicijatu, tako i kasnije, te da ne smijemo biti «vješalice za habite». Poslije večere krenuli smo natrag prema Rami.

Subota, 2. listopada 2010.

Dan smo započeli Jutarnjom molitvom, a poslije doručka imali smo predstavljanje novicijata. Mi smo ukratko predstavili povijest našeg samostana na Visovcu i trenutni život u novicijatu. Na kraju je naš kvartet zapjevao dvije pjesme Molitva žuljnih ruku i Kako da te ne volim. U 11. 30 sati imali smo sv. misu koju je predvodio naš domeštar fra Edvard Sokol, a

mi smo ministrirali i predvodili pjevanje. Na misi su uz novake sudjelovali i hodočasnici iz župe Uznesenja Marijina Brštanovo. Ručak je bio u 12.30 sati poslije kojeg je uslijedilo športsko-rekreativno druženje. Novaci su međusobno igrali nogomet, a bilo je i onih kojima je draža bila šetnja uz ramsko jezero. Oko 18.30 sati molili smo Večernju i Službu čitanja, a predmolili su novaci s Trsata. Poslije večere slijedilo je bratsko druženje uz pjesmu i razgovor.

Nedjelja, 3. listopada 2010.

Dan Gospodnji smo započeli Jutarnjom molitvom koju su predmolili novaci sa Svete Gore iz Slovenije. Poslije doručka krenuli smo prema Livnu, gdje smo u 10 sati imali svetu misu koju je predvodio novoizabrani pomoćni banjalučki biskup mons. fra Marko Semren. Poslije sv. mise uslijedilo je zajedničko fotografiranje te posjet galeriji domaćeg umjetnika Gabrijela Jurkića koji je svu svoju ostavštinu darovao samostanu u Livnu na Gorici. U 12 sati ručali smo s braćom u samostanu, a poslije ručka smo krenuli natrag svojim samostanima.

Fra Dujo Jukić i Fra Frano Bosnić

Susret odgojnih zavoda Provincije

U subotu 13. studenog na Visovcu je održan susret odgojnih zavoda naše Provincije, prvi ovakve naravi. Na susretu su sudjelovali svi odgojni zavodi: Sjemenište, Postulatura, Novicijat i Klerikat.

Susret je započeo svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio o. provincijal fra Željko Tolić. Koncelebrirali su gvardijan fra Mate Gverić, odgojitelji odgojnih zavoda: fra Domagoj Runje, fra Stipe Nimac, fra Jure Šimunović, fra Edvard Sokol, fra Kristijan Stipanović, fra Ivica Udovičić, fra Mijo Šabić te fra Nedjeljko Jukić.

U propovijedi se o. Provincijal očinskim riječima obratio mladoj braći. U životu bogoslova, novaka, postulanta i sjemeništara posebno je istakao važnost molitve – snagu koja pokreće, koja usmjeruje poglede prema vječnosti. Pozvao je da nam u tome primjer budu sveci, a na osobit način sveti svećenici; poput fra Nikole Tavelića, blaženog Alojzija Stepinca, fra Rafe Kalinića, fra Leopolda Bogdana Mandića, sluge Božjeg fra Ante Antića i mnogih drugih svijetlih likova Crkve i franjevačkog reda.

Euharistijsko slavlje uzveličao je zbor bogoslova, novaka i sjemeništara pod vodstvom novaka fra Frane Bosnića i uz orguljsku pratnju fra Kristijana Šilića.

Nakon svete mise uslijedilo je zajedničko fotografiranje i druženje za bratskim stolom samostanske blagovaonice.

Poslije duhovne i tjelesne okrijepe uslijedilo je upoznavanje sa životom i radom u odgojnim zavodima, a s predstavljanjem su započeli najmlađi. O životu u Sjemeništu u Sinju upoznao nas je sjemeništarc Josip Skejo. U sjemeništu je danas 15 sjemeništara. Od 2003. god. Postulatura se nalazi u Imotskom, a trenutno broji 8 postulanata. Kao i svaki odgojni zavod, tako i ovaj ima svoje posebnosti, s kojim nas je upoznao postulant Ivan Đuzel. Na red su došli domaćini – novaci. Novicijat broji 6 novaka, a o novicijatskoj svakodnevnici govorio je novak fra Ante Batinović.

Zadnji, i najstariji, na red su došli bogoslovi iz Splita. O životu i stanju u Klerikatu, govorio je fra Ivica Perica. U Klerikatu se trenutno nalazi 18 bogoslova.

Naše druženje nastavili smo igrom i pjesmom, a jedna grupa posjetila je Roški slap koji u ovom godišnjem dobu na poseban način izaziva posjetitelja ljepotom i šumom svojih slapova.

Za ovaj dan kao i za sve milosti posebno smo zahvalili Gospodinu u molitvi Večernje. Radosna srca napustili smo Visovac i krenuli prema našim odgojnim zavodima u nadi da će ovakvi susreti prerasti u tradiciju. Hvala gvardijanu fra Mati Gveriću, fra Stojanu, odgojiteljima fra Juri, fra Edvardu i svim novacima na gostoprimstvu kao i o. Provincijalu na bratskoj pažnji.

Sudionik

Proslava Sv. Frane u Imotskom

U ponedjeljak 4. listopada župljani župe Imotski svečano su proslavili svog nebeskog zaštitnika sv. Franu. Jutarnje mise su bile u 7 i 9 sati, a središnje slavlje je otpočelo procesijom ulicama grada u 10.30 sati, u kojem je sudjelovao velik broj pripadnika Franjevačkoga svjetovnog reda iz Imotskog i okružja, framaša, župljana Imotskog, okolnih župa i gostiju.

Misno slavlje je predvodio fra Josip Grbavac, ravnatelj Franjevačke klasične gimnazije u Sinju, u koncelecijaciji s gvardijanom i župnikom fra Zoranom Kutlešom i još petnaesticom svećenika uglavnom iz susjednih župa Imotske krajine. U svojoj homiliji fra Josip je istaknuo važnost sv. oca Franje i njegove uloge u učvršćivanju temelja Crkve. Uoči svete mise tijekom koje je pjevao Veliki mješoviti pjevački zbor župe Imotski pod ravnanjem s. Sofije Vuković, održan je svečani ophod imotskim ulicama u kojoj su muškarci nosili cvijećem ukrašeni kip serafskog oca Franje. Poticajna razmatranja kod procesije pripremio je fra Kristian Stipanović, samostanski i župni

vikar i magistar postulanata. Kip sv. Frane nosila su četvorica ovogodišnjih postulanata. Poseban svečarski ton procesiji dala je Gradska glazba Imotski, pod ravnanjem prof. Ivana Glibote-Crnog.

Na večernjoj svetoj misi koju je predvodio fra Zoran Kutleša uz koncelebraciju fra Frane Doljanina, duhovnog asistenta Frame Splitsko-dubrovačkog područnog bratstva, fra Ivana Režića, župnog vikara u Imotskom i za ovu prigodu propovjednika te još petoricu svećenika, svoja prva framaška obećanja već tradicionalno izreklo je 120 mladića i djevojaka pristiglih iz šest bratstava koja djeluju na području imotskoga samostanskog okružja (Podbablje, Proložac, Runovići, Vinjani, Zmijavci te iz domaće župe Imotski).

Za vrijeme propovijedi fra Ivan Režić istaknuo je i ukazao na brojne svjetske veličine koji su čvrsto ostali upečaćeni u prošlost čovječanstva. Ukazao je na brojne vojskovođe, državnike te je istaknuo da nitko od njih nije bio veličina kao sv. Franjo, jer je jedini on ostavio neizbrisiv utjecaj koji je ostvarivao svojom karizmom.

Obratio se i mladim framašima posebno ih potičući da razmisle o ozbiljnosti svoga obećanja koje su dali pred Bogom i sv. Franjom “jer dano obećanje se i mora izvršiti”.

Tijekom svete mise pjevao je zbor Franjevačke mladeži pod vodstvom fra Kristiana Stipanovića.

Uoči blagdana bila je devetnica koju su predvodili svećenici iz franjevačkih župa inkorporiranih imotskom samostanu, a u nedjelju 3. listopada imotski franjevci nakon večernje mise Obredom preminuća sv. oca Franje započeli su svečanu proslavu njegova blagdana. U župnoj i samostanskoj crkvi Sv. Frane u središtu grada, Obred preminuća Serafskog Oca predvodio je gvardijan fra Zoran Kutleša, župnik i imotski dekan, sa svom braćom iz samostana i župa imotskoga samostanskog okružja te s članovima Franjevačkog svjetovnog reda (FRS) i Franjevačke mladeži (Frame). Za ovu prigodu tri dana uoči blagdana održana je duhovna obnova za Franjevački svjetovni red.

Sudionik

Kardinal Angelo Sodano u svetištu Gospe Sinjske

U utorak 5. listopada 2010. u pratnji mons. Marina Barišića, splitsko-makarskog nadbiskupa, svetište Čudotvorne Gospe Sinjske posjetio je kardinal Angelo Sodano, dekan kardinalskog zbora, kojega su na ulazu u samostan dočekali dr. fra Željko Tolić, provincijal Franjevačke provincije

Presvetog Otkupitelja i fra Bože Vuleta, gvardijan samostan u Sinju te mnogi franjevci, svećenici, časne sestre, bogoslovi, sjemeništarcu te gradonačelnik Sinja gosp. Ivica Glavan, članovi gradskog vijeća grada Sinja kao i alkari. Ulazeći u samostan, kardinal Sodano je rekao: “Viva san Francesco - Živio sv. Franjo”.

Nakon dolaska u crkvu, mons. Marin Barišić je izrazio dobrodošlicu kardinalu, rekavši:

“Drago mi je da u ovom domu Gospe Sinjske mogu pozdraviti uzoritog kardinala Angela Sodana, dekana kardinalskog zbora i dugogodišnjeg državnog tajnika blagopokojnog pape Ivana Pavla II. Uzoriti gospodine kardinala, želim Vam danas ovdje čestitati vaše jubileje: 60. godišnjicu svećeništva, 50. obljetnicu službe pri Svetoj Stolici i Vaš imendan koji ste nedavno proslavili. Ovaj narod časti Majku Božju. Ona je bila pod križem i nas je prihvatila kao svoju djecu. Kroz 300 godina ona kao Majka štiti ovaj narod i zato joj je ovaj narod ostao vjeran. Povijest će pokazati koliko ste dobra učinili za slobodu hrvatskog naroda i zato Vam hvala, uzoriti gospodine Sodano. Kroz tri dolaska svetog oca pape Ivana Pavla II. upoznali ste ovaj narod i zato Vam izražavamo zahvalnost. Želim moliti da Vas Gospa prati u vašim pothvatima i neka Vas Gospodin poživi. Dobrodošli u Hrvatsku, u našu nadbiskupiju, u grad Sinj” - završio je mons. Barišić.

Zatim je uslijedila pjevana molitva Večernje koju je predvodio kard. Sodano, a predmolili su bogoslovi fra Antonio Mravak, fra Mate Milas i fra Ivan Vuletić.

Nakon molitve Večernje, u prigodi posjete kard. Angela Sodana svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske, pozdravnu riječ uputio je dr. fra Željko Tolić, provincijal, rekavši:

«Eminenza Reverendissima e Caro Cardinale,

salute e pace da parte di Dio padre e del Signore nostro Gesu Cristo!

Benvenuto in questa terra Croata e in questo Santuario della Madona delle Grazie di Sinj!

La Sua presenza tra noi e il segno tangibile di Cristo pellegrino che visita la sua Chiesa, arricchendola di grazia e di misericordia.

Continuo in croato:

Ovo Gospino Svetište, koje se nalazi u Splitskoj-makarskoj nadbiskupiji, već stoljećima čuvaju i opslužuju Manja braća Provincije Presvetog Otkupitelja, sa sjedištem u Splitu. Provincija je osnovana 1735. godine i danas ima 245 braće s doživotnim zavjetima, od kojih su 236 svećenici. U njezinu je krilu 16 samostana: 15 u domovini i 1 u inozemstvu (Njemačka);

vodi preko 85 župa u 6 biskupija i nadbiskupija u domovini, koje joj je Biskupska konferencija Hrvatske dala na upravljanje, te 20-ak misija i župa u inozemstvu: Italija (Molise), Njemačka, Kanada i USA. U svemu, prisutni smo u 18 (nad)biskupija u domovini i inozemstvu. S ponosom ću istaknuti da ni u jednoj od 18 (nad)biskupija u kojima fratri ove Provincije djeluju ne postoji nijedan otvoreni problem i poteškoća s dijecezanskim biskupima i nadbiskupima. Odnosi sa svim biskupima i nadbiskupima u kojima su fratri ove Provincije prisutni zaista su na zavidnoj razini. Svojim radom, zalaganjem i svjedočanstvom života franjevci ove Provincije na mnogim područjima služe općem dobru Crkve i njezinu rastu.

Tijekom povijesti Provincija je, ponovno s ponosom to ističem, imala i danas ima svoje odgojno-obrazovne ustanove: Postulaturu, Sjemenište, Novicijat, Klasičnu gimnaziju i filozofsko-teološka učilišta. Godine 1997. udružili smo naše provincijsko učilište -Visoku bogosloviju s Teologijom Splitsko-makarske nadbiskupije i osnovali Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu. Provincija trenutno ima 6 postulanata, 15 sjemeništara, 6 novaka i 22 bogoslova.

Uz pastoralni rad, Provincija se ističe i na kulturnom polju. Mnoga naša braća bila su, a i danas su, profesori na raznim crkvenim učilištima u domovini i inozemstvu. Među njima s ponosom ističem fra Karla Balića, osnivača i dugogodišnjeg predsjednika današnje Papinske međunarodne marijanske akademije sa sjedištem u Rimu. S njim su u Rimu, u Službi Franjevačkog reda i Crkve, radila i druga braća naše Provincije, od kojih spominjem fra Pavla Meladu, dugogodišnjeg tajnika i poslije fra Karlove smrti njegova nasljednika na čelu spomenute Akademije. Fra Karlo je također osnovao te dugo vodio i Međunarodnu skotističku komisiju u Rimu, koja i danas izdaje djela blaženog Ivana Duns Scota.

Od osnutka Provincije mnoga su naša braća bili znameniti propovjednici i pisci teoloških i drugih knjiga. Ukratko ću spomenuti samo neke: fra Jeronima Filipovića, provincijala i glasovitog propovjednika; fra Tomu Babića (+ 1750.), autora glasovitog «Cvita» koji je tijekom dva stoljeća bio osnovni katehetski priručnik za vjernike; fra Petra Kneževića (+ 1768.), autora «Gospina plača» koji se i danas pjeva u Korizmi i koji je doživio preko 60 izdanja; fra Andriju Kačića Miošića (+ 1760.), pisca djela »Razgovor ugodni« koje je imalo preko 70 izdanja; fra Filipa Grabovca (+ 1749.), hrabrog muža koji je sa svojim djelom «Cvit razgovora» ostavio neizbrisiv trag u hrvatskom narodu i njegovoj književnoj kulturi.

Braća su se uvijek bavila knjigom i kulturom. Uređivali su razne znanstvene zbornike i populističke časopise. Provincija danas izdaje znanstveni zbornik «Kačić», liturgijsko-pastoralnu reviju «Služba Božja», marijanski

časopis «Marija», zatim «Fra Rafo Kalinić», «Dobri Otac Antić» i velik broj pokrajinskih i župskih listova.

Od samih početaka Provincija je prolazila kroz razna iskušenja u kojima su mnoga braća postigli i palmu mučeništva. Među prvima i najglasovitijima je fra Nikola Tavelić (+ 1391.), rođen na teritoriju današnje Provincije, a za njim velik broj braće-mučenika iz vremena kad su Osmanlije vladale našim krajevima. U Drugom svjetskom ratu i poraću komunistički je režim likvidirao 44 fratra iz naše Provincije, a mnoge je bez ikakve krivnje i dokaza osudio na dugogodišnje i teške zatvorske kazne. No, sve smo to, s pomoću Božjom, izdržali i opstali.

Na Kongregaciji za proglašenje blaženih i svetih u Rimu u tijeku je i pri samom kraju proces za proglašenje blaženim Sluge Božjega Oca fra Ante Antića, neumornog ispovjednika i tješitelja. Uzoriti gospodine Kardinale, budi mi dopušteno da Vas zamolimo da taj proces Sluge Božjega na Svetoj Kongregaciji - i s Vašim autoritetom, pomoći i zagovorom - uskoro prisprije kraju i da se možemo radovati novom blaženiku u hrvatskom narodu. Nadamo se da naše nade kod Vas neće biti uzaludne.

Eminenza, u toj nadi i iskrenoj zahvali za današnji posjet našoj Provinciji i ovom Svetištu, u ime cijele Provincije, od srca kličem: «Benedictus qui venit in nomine Domini!»

Nakon pozdravne riječi o. Provincijala, klapa Sinj je otpjevala pjesmu, a potom je uzoritog kardinala pozdravio fra Bože Vuleta, gvardijan i upravitelj Svetišta sljedećim riječima:

Uzoriti gosp. Kardinale,

Iznimna mi je čast i radost da Vas, zajedno s Vašim domaćinom – našim nadbiskupom Marinom, u svoje ime, u ime okupljene braće franjevaca i svećenika, u ime ovdje okupljenoga naroda Božjega mogu pozdraviti u ovom Svetištu naše nebeske Majke, Čudotvorne Gospe Sinjske. U ovom pozdravu čujte pozdrav stotina tisuća štovatelja Gospe Sinjske koji s nama dijele radost što je - ovo nama najsvetije mjesto - pohodio tako visoki predstavnik Svete Stolice. Vaš posjet je tako značajno priznanje našem Svetištu da ga u tom smislu možemo usporediti s Vašim doprinosom priznanju samostalnosti Republike Hrvatske od strane Svete Stolice kad ste obnašali službu državnog tajnika za pontifikata sluge Božjega pape Ivana Pvala II. Hvala Vam i dobro nam došli!

Značaj ovog Svetišta, uzoriti kardinale, ne određuje njegova arhitektura ni umjetnička djela. Određuje ga slika BDM pred kojom se stoljećima vjerne duše otvaraju Nebu, a Nebo svojim milostima otvara dušama vjernika.

Zdušno se za 300. obljetnicu velike milosne intervencije Neba kad su naši preci pred ovom Slikom 1715. godine isprosili nadnaravnu pomoć da obrane svoje živote i slobodu svoga naroda. Oni su to doživjeli čudom. O tome svjedoče riječi kroničara iz kojih je i Vama poznat taj čudesni događaj. Svjedoči nam to zlatna kruna na liku BDM kojom su, po rukama ondašnjega splitskog nadbiskupa Stjepana Cupillia, 1716. godine, «odlikovali» Gospu koja im je posredovala pomoć Neba. Osim toga, ispleli su živu krunu zahvale. Naime, na taj dan čudesnoga događaja, a bio je to blagdan Uznesenja BDM, upriličili su vitešku igru «Alku» koja je sve do danas svjedok i čuvar pamćenja toga čudesnog događaja. Ovdje imamo nekoliko predstavnika tog društva.

Mi taj čudesni događaj iz 1715. godine uspoređujemo sa starozavjetnom biblijskom objavom Boga koji oslobađa narod iz ropstva. Nebrojene tisuće hodočasničkih stopa prema ovom Svetištu uhodavale su i uhodavaju slobodu na putu svog života s Bogom. Ovdje se na kršćanski način liječe rane zla i pročišćuje pamćenje bolnih društvenih događaja kao što su svjetski ratovi i nedavni Domovinski rat. Ovdje se zahvalno Bogu čuva pamćenje svakog dobra i preoblikuje pamćenje zla iz svih segmenata života. Kad ovdje zarastu rane, pod njihovim ožiljcima ne ključa mržnja, već su oni svjedoci milosnoga iscjeljenja. Takvi su ožiljci oči kojima u svjetlu Uskrsnuća vidimo rane Raspetog Krista.

Uz ovako snažno duhovno središte mogao je rasti i kulturni život kojem je jezgra bila Franjevačka klasična gimnazija koja djeluje gotovo dva stoljeća. U ovom Gospinom kraju s više od 60.000 vjernika i ovoj velikoj župi s preko 20.000 vjernika nastojimo evangelizirati sve sfere života. Sve je veći broj zajednica i udruga i sve intenzivniji njihov vjernički društveni i humanitarni angažman.

Uz domaćina Splitsko-makarsku nadbiskupiju i provincijala Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja u pripravu za spomenutu obljetnicu uključili su se svi gradovi i općine u ovom kraju koji su Vas došli pozdraviti na čelu s gradonačelnikom Sinja. Visoki pokrovitelj naše Obljetnice je Hrvatski sabor. Iz niza projekata za tu Obljetnicu ističemo Festival marijanske klapske pjesme Klape Gospi Sinjskoj kojem je umjetnički nositelj naša renomirana Klapa Sinj koju ste upravo imali prigodu čuti.

Zahvaljujem Vašem domaćinu, našem preuzvišenom o. nadbiskupu Marinu, što Vas je pozvao i s našim provincijalom dopratio u naše Svetište. Zahvalnost dugujemo i hrvatskom veleposlaniku pri Svetoj Stolicu dr. Emiliju Marinu koji Vam je bio pri ruci pri organiziranju ovoga Vašeg posjeta Hrvatskoj.

Neka je Vaš posjet na slavu Bogu i na čast našoj nebeskoj Majci, Čudotvornoj Gospi Sinjskoj. Ponesite odavde zahvalnost svih nas i naše najljepše želje, a nadasve želimo da Vas prati zagovor Čudotvorne Gospe Sinjske.

Za uspomenu na Vaš posjet molimo Vas da primite Gospinu sliku bez nakita, kakva je bila prije spomenute čudesne obrane Sinja.

Gvardijan ovoga samostana po svojoj službi je počasni član Alke, stoga Vam u ime Viteškoga alkarskog društva smijem darovati monografiju Alke i brončanu skulpturu alkara».

Na kraju se svim okupljenima obratio kard. Angelo Sodano, rekavši na hrvatskom jeziku: «Braćo, dragi fratri, pozdravljam vas od srca. Neka vas Bog blagoslovi! », a zatim je nastavio na talijanskom jeziku. Donosimo prijevod teksta:

«Braćo u Gospodinu,

s velikom sam radošću primio poziv vašega nadbiskupa Marina Barišića i vaših dragih fratara da dođem moliti s vama u ovo svetište Gospe Sinjske. Već sam znao vašu marijansku vjeru, ali slušajući vas kako pjevate s tolikim oduševljenjem pjesmu 'O Gospe Sinjska' uvjerio sam se u vašu ljubav prema Gospi.

Netko se može pitati zašto tako kratko traje posjet vašem lijepom gradu. Razlog je ovaj: došao sam u Hrvatsku na otok Korčulu u Blato za svetkovinu Sv. Franje Asiškoga da bi sa sestrama slavio 90. obljetnicu njihova utemeljenja kao veliku kongregaciju ove zemlje. Vaš nadbiskup me pozvao da se zaustavim ovdje gdje se nalazi jedna od najživljih zajednica u Hrvatskoj i nisam mogao ne doći iz Splita.

Koju vam poruku mogu ostaviti?

Prvo, nastavite ljubiti Mariju, Majku Kristovu i Majku Crkve. Marijanska pobožnost je tipični vid katoličanstva u hrvatskom narodu i vaša pobožnost prema Majci Otkupiteljevoj je primjer koji dajete čitavom svijetu. Isus nam je s križa dao Mariju za Majku i kao Majku je vi osjećate, kao Majku ste je osjećali u trenucima radosti i u posljednje vrijeme u velikim tragedijama vaše zemlje u trenucima boli kada vam je ona uvijek bila blizu.

Druga poruka. Nalazimo se u franjevačkoj crkvi i stoga je pravedno da nastavite častiti toga velikoga sveca, svetoga siromaška iz Asiza koji nas uči putu nasljedovanja Krista kroz čitav život. On se želio u potpunosti sjediniti s Kristom, čak je imao i Kristove rane (stigme) i nalikovao je u svemu Raspetome. Od nas to Gospodin neće tražiti, ali traži da u našem srcu imamo Kristove osjećaje, ljubav prema Kristu i da Raspeti bude smisao našega života.

Treća poruka. Ljubite uvijek Crkvu. Ona je Majka koja nam je dala milosni život po krštenju. Ona je Majka koja hrani naš milosni život sakramentima i Božjom riječju, Majka koja će nas pratiti do posljednjeg trenutka života. Ne

kažemo bez razloga 'Vjerujem u Crkvu', vjerujemo u svetu Majku Crkvu. I naravno, ljubeći Crkvu ljubimo vrhovnog pastira opće Crkve, danas Benedikta XVI. koja ga je providnost postavila na vodstvo Crkve. Ljubeći Crkvu ljubimo naše biskupe, naše svećenike, sve Božje službenike koji je vode. Ljubeći Crkvu ljubimo svu našu braću i sestre koje susrećemo oko oltara Gospodnjeg. Crkva je, osim što je Božja kuća, kuća ljudi koji su postali braća i sestre.

Jednom sam u jednoj crkvi na brdu pročitao sljedeću poruku: Ovdje se ulazi da bismo ljubili Boga, a izlazi da bismo ljubili braću. Neka bude tako i s vama, dragi hrvatski prijatelji. Idite u miru».

Kardinal Angelo Sodano, dekan kardinalskog zbora, umirovljeni državni tajnik, rođen je 23. studenoga 1927. u Asti (Italija), kao drugo od šestoro djece. Studirao je filozofiju i teologiju u sjemeništu u Asti. Postigao je doktorat iz teologije na sveučilištu Gregoriana, a iz kanonskog prava na Lateranskom sveučilištu.

Za svećenika je zaređen 23. rujna 1950. godine. Prve godine svećeništva posvetio je poučavanju dogmatske teologije u biskupskom sjemeništu i apostolatu mladih.

Godine 1959. pridružio se diplomatskom zboru Svete Stolice i nakon što je pohađao Papinsku crkvenu akademiju služio je kao tajnik nuncijature u Ekvadoru, Urugvaju i Čileu. U Rim je pozvan 1968. godine i dodijeljena mu je služba u tadašnjem Vijeću za javne poslove Crkve. Za to je vrijeme kao član poslanstava Svete Stolice posjetio Rumunjsku, Mađarsku i Istočnu Njemačku.

Dana 30. studenoga 1977. godine imenovan je naslovnim nadbiskupom Nova di Cesare i apostolskim nuncijem u Čileu. Za biskupa je zaređen 15. siječnja 1978. godine.

U Čileu je radio 10 godina posjetivši gotovo svaku biskupiju i pomagao je u posredovanju na izradi sretnog sporazuma između Čilea i Argentine za mirno rješenje s obzirom na suverenitet tih dviju država u nekim zonama južnih područja.

Papa Ivan Pavao II. pozvao ga je 25. svibnja 1988. godine da služi kao tajnik Vijeća za javne poslove Crkve. Dana 1. svibnja 1989., kada je stupila na snagu apostolska konstitucija Pastor Bonus, preuzeo je naslov Tajnika za odnose s državama.

Usto se posebno posvetio Papinskoj komisiji za Rusiju kojoj je bio predsjednik.

Predstavljao je Svetu Stolicu u različitim međunarodnim susretima, osobito na susretima vanjskih ministara konferencije za sigurnost i suradnju u Europi (CSCE) koji su se održavali u Beču, Kopenhagenu, New Yorku i Parizu.

Dana 1. prosinca 1990. postavljen je na službu zamjenika državnog tajnika, a 29. lipnja 1991. imenovan je državnim tajnikom.

30. studenoga 2002. godine izabran je za zamjenika dekana kardinalskog zbora. Nedugo nakon što je izabran za papu, Sveti Otac Benedikt XVI. potvrdio je 30. travnja 2005. god. kardinala Sodana kao državnog tajnika i dekana kardinalskog zbora.

Prema 54. kanonu Zakonika kanonskog prava papa Benedikt XVI. prihvatio je 15. rujna 2006. godine njegovu ostavku na službu državnog tajnika.

Kao kardinal, kojega je na konzistoriju 28. lipnja 1991. god. kreirao i imenovao papa Ivan Pavao II., zadržao je naslov Prigradske crkve u Albanu, kojem je kasnije pridodano naslovno pokroviteljstvo crkve Svete Marije Nove (10. siječnja 1994.) i prigradske crkve u Ostiji (30. travnja 2005.).

Sudionik

Spomen na obranu Sinja 1715. godine

Turistička zajednica grada Sinja priredila je u večernjim satima 12. kolovoza na „Gradu” dramski prikaz veličanstvene pobjede nad Turcima, kad je uoči blagdane Velike Gospe 1715. godine oko 700 hrvatskih hrabrih junaka otjeralo tursku oružanu silu od 60.000 vojnika. Povijesna je činjenica da su Turci pokušali osvojiti Drniš, ali nisu uspjeli. Na prijevaru su se dokopali Vrlike i nemilosrdno pobili stanovništvo. Osvojili su Otok i poklali branitelje zajedno s fra Štipanom Vučemilovićem, župnikom, a samo ih se nekoliko spasilo. Glavnina turske vojske zauzela je i opljačkala Sinj, spalila novu crkvu i više dana opsjedala Tvrđavu. Na Veliku Gospu ujutro ostali su samo brojni turski mrtvaci, a sva je vojska pobjegli preko Prologa. Branitelji su slavili pobjedu koju im je darovala Blažena Gospa.

Dramski prikaz opsade i obrane Sinja odvijao se na dvije lokacije. Prvi čin je odigran na današnjem Trgu kralja Tomislava, poznatoj sinjskoj „Pijaci”. Turci vode kršćansko roblje i pale Crkvu, a Mustafa-paša Ćelić vozi se u kočiji preko Trga i samouvjerenost tvrdi da će lako osvojiti Tvrđavu, sve pobiti i spaliti. Prate ga turski vojnici, a s okolnih zgrada spuštaju se „turski vojnici” (Gorska služba spašavanja), dok prestrašeni građani pred turskom silom bježe u Tvrđavu. Sa svih strana odjekuju topovi i mužari...

Drugi se čin događa na Tvrđavi (na „Gradu”), na kojoj se odigrala povijesna opsada i ostvarila obrana i veličanstvena pobjeda. Mehmed-paša poslao je 14. kolovoza 1715. godine glasnika s pismenom porukom da branitelji predaju Grad, a on će im zato pokloniti život. Ako se ne predaju, on će ih sve nabiti na kolac. „Ratno vijeće” nakon rasprave tajnim glasovanjem jednoglasno odlučuje da neće predati Grad, nego će ga braniti do posljednje kapi krvi.

Na drugom dijelu Tvrđave u čadoru turskoga paše vlada veselo raspoloženje i uvjerenje kako će lako osvojiti Grad.

Dok se hrabri vojnici spremaju za obranu Grada, narod ide u procesiji noseći Gospinu sliku i pjevajući litanije i pokorničke pjesme. Na zidu Crkve pojavljuje se velika Gospina slika, a narod uzdiše i moli za pomoć. Čuju se topovi i mužari, a na velikom ekranu vidi se borba konjanika i pješaka. Kad vojnici stanu vikati: „Turci biže!”, sve časnike, vojnike, svećenstvo i narod obuzima neopisivo veselje. Jedni mole, drugi pjevaju, svi se grle i ljube, a zapovjednik Grada Zorzi Balbi javno zahvaljuje Bogorodici Mariji, Majci i Zaštitnici, koja je svomu puku darovala tu veličanstvenu pobjedu.

Više stotina gledalaca uživalo je u tom spektaklu koji je uprizoren baš na istom mjestu na kojemu se odigrala glasovita opsada i pobjeda prije gotovo tri stoljeća.

Na kraju je priređena zakuska za sve koji su se našli na „Gradu”. Uz ostalo, bilo je pripremljeno preko 1200 sinjskih uštipaka i raznovrsnog pića. Mnogi su veselo raspoloženi i uz pjesmu ostali na drevnoj Tvrđavi do kasno u noć...

Glumci su sutradan poslije podne sudjelovali u sv. Misi koja je slavljena na njihovu nakanu u zavjetnoj crkvi na Gradu. To je postalo već mala tradicija od prve predstave.

Tekst „Opsade” napisao je Velimir Borković, umirovljeni profesor, redatelj je Rade Perković, nekadašnji redatelj i intendant Hrvatskoga narodnog kazališta u Splitu, a glumili su amateri Gradskog kazališta iz Sinja, neki alkari i drugi građani. Na sceni su se pojavile povijesne osobe - turski, mletački i hrvatski časnici: Mustafa-paša Ćelić (Marko Duvnjak), Zorzi Balbi, zapovjednik Grada (Željko Viculin), Giovanni Manzecca, zapovjednik posade (Damir Alebić), harambaše Mate Filipović Grčić (Lovre Tomašević) i Mate Zanko (Saša Miletić), don Ivan Filipović Grčić, kapelan (Bože Pavić), fra Pavao Vučković, gvardijan (fra Gabrijel Jurišić), Vila (Snjažnka Jadrijević), Mara Litre (Marija Cvrlje-Radović), Anka, njezina kći (Sandra Kovač-Levantin), Slijepac (Petar Radović) i drugi. Nastupili su: članovi „Udruge za očuvanje baštine Cetinskoga kraja”, Sinjske mažoretkinje, neki članovi Glazbene mladeži iz Splita, Gorske službe spašavanja također iz Splita, Konjičkog kluba iz Sinja, bubnjari i brojni drugi. Kostime i odore posudila su kazališta iz Osijeka, Varaždina i Splita.

Sve je organizirao Ante Latinac, predsjednik Turističke zajednice grada Sinja, a izvedbu su omogućili svojom potporom: Poglavarstvo grada Sinja, Splitsko-dalmatinska županija, Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije, Franjevački samostan Čudotvorne Gospe Sinjske i brojni pojedinci.

Snimatelji su svojim kamerama i aparatima željeli uhvatiti pojedine prizore toga veličanstvenog povijesnog trenutka. Gledatelji su poželjeli da bi trebalo i sljedeće godine, na istomu mjestu, na sličan način, oživjeti uspomenu na

najvažniju i najglasovitiju bitku koja se vodila pod bedemima Grada „za krst časni i slobodu zlatnu”. Televizija, radio i tisak obavještavali su javnost o uprizorenju slavne obrane Sinja, sada već davne 1715. godine.

Fra Gabrijel Jurišić

Znanstveni skup o fra Šimunu Milinoviću, barskom nadbiskupu

U petak i subotu, 22. i 23. listopada 2010. godine, u pinakoteci franjevačkog samostana Gospe od Zdravlja u Splitu održan je znanstveni skup *Fra Šimun Milinović (1835. – 1910.). Barski nadbiskup – Povijesne okolnosti i djelo*.

Skup je organizirala o stotoj obljetnici smrti fra Šimuna Milinovića Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja, a suorganizatori su bili: Franjevačka klasična gimnazija u Sinju, Franjevački samostan Sv. Frane u Imotskom, Župa Duha Svetoga u Lovreću, Općina Lovreć i Društvo Lovrećana u Zagrebu.

Skup je otvoren u petak 22. listopada, u 17 sati. Voditelj programa je bio prof. fra Zvonko Tolić koji je pozdravio sve nazočne, osobito članove Organizacijskog odbora i sudionike skupa. Nakon fra Zvonkova pozdrava zbor franjevačkih bogoslova otpjevao je antifonu *Salve sancte Pater*, a potom su se nazočnima obratili članovi Organizacijskog odbora: prof. fra Nedjeljko Jukić (predsjednik), fra Josip Grbavac (ravnatelj Gimnazije), fra Zoran Kutleša (gvardijan samostana Sv. Frane-Imotski) te fra Dinko Bošnjak (župnik Župe Duha Svetoga u Lovreću, rodne župe msgr. Milinovića). Potom je zbor bogoslova izveo *Tebi pjevam* (Sedlak-Komarevski), nakon čega je riječ dobio gosp. Vladimir Marvučić, predstavnik Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore, koji je izrazio radost što se organizira skup o jednom od najvećih vjerskih i političkih djelatnika u povijesti Crne Gore. U ime Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu skup je pozdravio doc. dr. Josip Vrandečić. Okupljenima se potom obratio dr. sc. fra Željko Tolić, provincijal, koji je znanstveni skup proglasio otvorenim.

U subotu 23. listopada, održan je drugi dan znanstvenog skupa. Skupom je moderirao prof. fra Zvonko Tolić, koji je na početku pozvao gosp. Antu Babića, načelnika Općine Lovreć, da se obrati nazočnima. Uslijedila je potom druga sjednica, pod predsjedanjem prof. fra Gabrijela Jurišića i prof. dr. Alojza Jembriha.

Nakon znanstvenog skupa održanog u Splitu 22. i 23. listopada, u rodnoj župi nadbiskupa fra Šimuna Milinovića održana je i vjerska proslava u nedjelju 24. listopada, s početkom u 10³⁰ sati. Euharistijsko slavlje predvodio

je i propovijedao fra Zoran Kutleša, dekan i gvardijan u Imotskom. S njime su zajedno koncelebrirali: fra Stipe Nosić, fra Kruno Bekavac, fra Marko Babić, fra Tomislav Mrkonjić, fra Josip Grbavac, fra Nediljko Jukić i župnik fra Dinko Bošnjak.

Prije samog početka euharistijskog slavlja održan je prigodni recital o životu i radu nadbiskupa Milinovića što ga je pripremila s. Marija od Presvetog Srca Petričević, a prilagodio ga fra Josip Grbavac. Bogoslužje je uzveličao višeglasni župski zbor pod ravnanjem gđe. Renate Kolovrat uz sviranje na orguljama Stipe Sekeleza. Crkva je bila dupkom puna župljanima i gostima među kojima je župnik izdvojio u pozdravu goste iz Bara i Tivta te dopredsjednika županijske skupštine dr. Antu Nosića, saborskog zastupnika Marijana Milinovića i načelnika općine Antuna Babića.

Sudionik

Proslava 180 godina župe Gala-Gljev

Župna zajednica Svih Svetih u župi Gala-Gljev proslavila je 180. obljetnicu samostalnog djelovanja. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. dr. Marin Barišić. Koncelebrirali su župnik fra Ivan Norac Kljajo, dekan Cetinskog dekanata don Stipe Ljubas, gvardijan fra Bože Vuleta, fra Luka Tomašević i drugi svećenici iz rodne župe te bivši župnici.

U svojoj propovijedi, o. nadbiskup je naglasio: “Ljudi rado putuju. Ima onih koji žele i koji ne mogu putovati. Ali svi smo pozvani na to putovanje. I već smo na tom putu! Na tom putu nastaju problemi: koje stvari staviti u kovčeg, što ponijeti sa sobom? Ima jedno neizbježno putovanje, koje isključuje stvari i putne torbe. Na tom putu ne putujemo prazni. Nosimo sebe, svoje misli, riječi, ostvarena i neostvarena djela, propuste, nosimo svoju dobrotu i svoju grešnost”. Nadalje, pozvao je sve vjernike ove župe na vjernost Bogu i Crkvi, onu vjernost koju su gajili i njihovi pradjedovi u teškim i sumornim vremenima: “Toliki su bili svjesni da će poradi Krista izgubiti posjed, dom, radno mjesto, pa čak i sam život. Uza sve to, u svojoj vjeri i nadi su bili sigurni da nisu izgubljeni. Njihove sudbonosne priče imaju jasnu poruku: Bog je ljubitelj života, ljubav koja nas ne napušta”, naglasio je mons. Barišić, istaknuvši da je ta poruka ujedno i njihova oporuka, ostavština njihova najvažnijeg bogatstva svima onima koji žive u ovoj župi.

Svečano euharistijsko slavlje uzveličao je župni zbor pod ravnanjem mo. s. Mirte Škopljanac-Maćina.

Župa se za ovu proslavu pripremala trodnevnicom. U četvrtak 28. listopada, na temu 'Večer molitve i zahvale' krunicu i svetu misu predvodio je fra Petar Gulić, župnik Sv. Ilije u Metkoviću, a klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom predvodio je p. Branko Zebić.

U petak 29. listopada, na temu 'Večer u čast mučenicima i svjedocima vjere' molitvu krunice i sv. misu predvodio je fra Nikica Ajdučić, župnik župe Gospe Sinjske. Nakon svete mise predavanje "Stradanja župljana u Drugom svjetskom ratu i poraću" održao je prof. Ivan Kozlica, a predavanje: "Župnik i mučenik fra Metod Vezilić" održao je fra Stjepan Čovo.

U subotu 30. listopada, krunicu i sv. misu predvodio je fra Luka Tomašević, profesor na KBF-u u Splitu. Fra Antonio Mravak, franjevački bogoslov, moderirao je predstavljanje knjige o župi koju je uredio fra Luka Tomašević. O knjizi su govorili fra Domagoj Runje, magistar bogoslova, fra Gabrijel Jurišić, urednik zbornika 'Kačić' te urednik fra Luka Tomašević. Glazbeni dio večeri animirao je zbor franjevačkih bogoslova.

U nedjelju 31. listopada u 16 sati trodnevica je započela sakramentom pomirenja, a zatim je fra Bože Vuleta, provincijski vikar i gvardijan samostana Gospe Sinjske, predvodio svetu misu. Svečani krasnoslov o župi priredio je fra Blaž Toplak, profesor na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju.

Sudionik

Novo vijeće u Frami

U petak 29. listopada 2010. godine, pod predsjedanjem Ane Mikulić, predsjednice Splitsko-dubrovačkog područnog bratstva Frame i fra Frane Doljanina, područnog duhovnog asistenta, održani su izbori u mjesnom bratstvu Franjevačke mladeži u Sinju. Nakon molitve Večernje i nagovora fra Frane, pristupilo se izborima koje je animirala Ana Mikulić. Framashi mjesnog bratstva Frame s pravom glasa izabrali su sljedeće članove vijeća:

Martin Vrlić, predsjednik
Anita Jukić, potpredsjednica
Martina Jakelić, tajnica
Stipe Barać, blagajnik
Pero Mihaljević, voditelj formacije.

Nakon prihvaćanja službi pred područnom predsjednicom Anom Mikulić, obred izbora završio je molitvom blagoslova koju je predvodio fra Frano. Domaćini susreta, osim framaša, bili su fra Tino Labrović i s. Natanaela Radinović koji su duhovni asistenti Franjevačke mladeži u Sinju.

† Fra Nikola Radić

Br. 01-734/2010.
Split, 2. listopada 2010.

Predmet: *Molitva za pok. fra Nikolu Radića*

Braća koja nisu obavila molitve i slavila misu za pok. fra Nikolu Radića, neka to učine što prije kako propisuju Statuti Provincije: braća svećenici po jednu sv. Misu, a braća klerici i neklerici križni put.

U nekrologiju pojedinih samostana neka se upiše na dan 30. rujna:

Fra Nikola Radić rodio se 12. ožujka 1929. u Baškoj Vodi. U novicijat stupio 27. listopada 1946. na Visovcu. Svečane zavjete položio 1. studenoga 1952. u Zagrebu. Za svećenika zaređen 23. rujna 1955. u Makarskoj.

Od 1956. do 1992. godine vršio je uz pastoralne službe u Provinciji i sljedeće službe: duhovnik sjemeništara (1961.-1967.), gvardijan (1967.-1976. i 1985.-1991.), definitor Provincije (1967.-1970. i 1976.-1979.), a od 1976. do 1985. vršio je službu generalnog definitora u Rimu.

Premينو je u Splitu 30. rujna 2010. godine. Pokopan je u samostansku grobnicu u Makarskoj 2. listopada 2010. godine.

Homilija o. Provincijala fra Željka Tolića

Godine 1683., kad su Turci opsjedali carski Beč, istaknuli su se dvojica redovnika: kapucin, blaženi Marko iz Aviana i augustinac iz Švapske, Ulrich Megerle, prozvan Abraham a Santa Clara. Blaženom Marku pripala je slava prilikom oslobođanja, a Urlichu – dok je Beč još bio pod opsadom i svakodnevno trpio turske udare – nezavidna služba propovijedanja. Iako su se turski juriši za jurišima razbijali na gradskim zidinama, njihovi valovi napada neprestano su se ponavljali. Nakon dva mjeseca obrane, unutar carske prijestolnice nestalo je hrane i zavladao je glad s kojom pristigoše i razne bolesti. U situaciji kad turske topovske kugle prelijeću zidine i bez prestanka siju smrt unutar grada, kad u gradu posvuda izbijaju požari i iznemogao svijet umire između razvaljenih kuća; u situaciji kad iznemoglim braniteljima iz upalih očiju viri glad, kad očaj i beznade dosižu vrhunac jer pomoć niotkud ne stiže, u takvoj se situaciji na propovjedaonicu u katedrali uspeo bosonogi augustinac Urlich. I o čemu će s propovjedaonice nego o onom što je u tom trenutku bilo najizvjesnije – o smrti. *Što je život?* pita Urlich, pa nastavlja: *Magla koja brzo nestaje, crna para koju razgoni jutarnji vjetar. Čovječe, dopusti da ti rekнем, sam viči, napiši, svima i svuda, da valja umrijeti, i to ne možda, već sigurno! Nije sigurno kad ćeš umrijeti; nije sigurno*

*kako ćeš umrijeti; nije sigurno gdje ćeš umrijeti. Ali je sigurno da ćeš umrijeti. Iza proljeća dolazi ljeto; iza petka dolazi subota; iza tri dolaze četiri; iza cvata plod; iza poklada korizma; iza života smrt. Smrt je sigurna. Život i staklo, kako li se lako lome! Život i trava, kako li brzo venu! Život i zec, kako ih brzo nestaje. O vječnosti..., tješio je tada augustinac Urlich (usp. V. Hünermann, *Povijest Kristova kraljevstva - Izgubljeno jedinstvo* (Od Renesanse do Francuske revolucije), sv. III, Rijeka, 1967., str. 262).*

Poštovani generalni vikaru Splitsko-makarske nadbiskupije don Drago, draga braćo svećenici, časna braćo redovnici i sestre redovnice, draga rodbino i prijatelji našega preminulog brata fra Nikole, dragi vjernici.

Kad je fra Nikola pred neko vrijeme prvi put završio u Kliničkom bolničkom centru Firule u Splitu, među braćom u Provinciji čulo se govoriti slično kao što je govorio i Urlich s propovjedaonice bečke katedrale: *Što je život?* Pa se slično tome i nastavljalo: *Magla koja brzo nestaje, crna para koju razgoni jutarnji vjetar!* No, kad je – nedugo nakon što se malo oporavio i vratio u samostan u Omišu – ponovno iz Omiša morao u bolnicu u Splitu, jer mu se stanje pogoršalo i ovaj put postalo vidljivo teže i ozbiljnije, među braćom su priče o životu utihnule i prestale: zamijenile su ih misli, riječi i razgovori o fra Nikolinoj smrti. Jer svima koji su fra Nikolu posjetili u bolnici bilo je jasno da je *Sestrica Smrt*, kako ju je nazvao sv. Franjo, blizu, da je skora i sigurna.

I zaista, u četvrtak ujutro to se i dogodilo. U ranim jutarnjim satima, kad se zvijezde gase, došla je vijest da se ugasio i fra Nikolin život. Njegova zvijezda se povukla i knjiga zaklopila; iz kolone fratara Provincije Presvetog Otkupitelja izdvojio se još jedan od *Manje braće* koji je svima i svuda tu prepoznatljivu kolonu u koju se davno svrstao činio još prepoznatljivijom, a Provinciju kojoj je pripadao još uglednijom – ne samo po redovničkom odijelu kojega je nosio izvana, već i po mnogim vrlinama kojima je bio obdaren iznutra. I sada, kad se ta fra Nikolina zvijezda ugasila i knjiga zaklopila, ostao je jasan trag te zvijezde i prepoznatljiv rukopis knjige; ostalo je ime koje ćemo s poštovanjem pamtiti.

Fra Nikola Radić rodio se u Baškoj Vodi 12. ožujka 1929. godine, u obitelji Jure i Mile rođene Granić; otac Jure bio je pomorac a majka Mila domaćica. U rodnoj župi je kršten, krizman i završio šest razreda osnovne škole. Budući da je stariji brat fra Jure pošao u Franjevačko sjemenište u Sinju i želio biti svećenik, i Nikola je odlučio poći istim putem. Tako se i Nikola, po bratovu primjeru, otisnuo iz Baške Vode i došao u Sjemenište u Sinju. No Nikolin dolazak u Sjemenište (1941.) poklopio se s početkom Drugoga svjetskog rata, tako da je Franjevačku klasičnu gimnaziju koju je započeo u Sinju, zbog ratnih neprilika, nastavio na Visovcu i u Zagrebu ((1941.-1950.). Filozofsko-teološki studij (1950.-1958.) pohađao je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u

Zagrebu, na kojem je 1958. godine položio i Licencijat. Franjevačko odijelo Nikola je obukao 27. listopada 1946. na Visovcu, gdje je godinu dana kasnije, 28. listopada 1947., položio prve privremene redovničke zavjete. Doživotne zavjete položio je na svetkovinu *Svih svetih* u Zagrebu 1. studenoga 1952. godine, u ruke ondašnjeg mnp. provincijala dr. fra Karla Nole. Za đakona je zaređen 11. rujna 1955. godine u Zagrebu, a za svećenika 23. rujna iste godine u Makarskoj; za svećenika ga je zaređio Splitsko-makarski nadbiskup mons. dr. Frane Franić. I za đakona i za svećenika fra Nikola je zaređen u mjesecu rujnu, istom mjesecu u kojem je nedavno i preminuo. Mladu misu proslavio je u Baškoj Vodi – koje li podudarnosti, upravo na današnji dan njegova pokopa – 2. listopada 1955. godine.

Poslije ređenja uslijedile su fra Nikoline brojne službe na pastoralnom, duhovnom, odgojiteljskom i upravnom području unutar Provincije i na razini Franjevačkog reda. Na pastoralnom polju, kao župnik, fra Nikola je uglavnom radio na području Splitsko-makarske nadbiskupije i u jednom razdoblju na području Šibenske biskupije. Bio je župnik: u *Plini i Pasićini* (1956.-1958.), *Brštanovu* (1958.-1961.) koje je eskurirao iz Splita, *Zaostrogu* u dva navrata (1967.-1971.; 1971.-1976.), *Drveniku* također u dva navrata (1976.-1977.; 1985.-1992.), *Prološcu* (1977.-1979.) i *Podaci* (1985.-1989.). U međuvremenu je bio *duhovnik sjemeništaraca* i *profesor na Gimnaziji* u Sinju (1961.-1967.), *gvardijan* u Zaostrogu u dva navrata (1967.-1976.; 1985.-1991.), *definitor Provincije* u dva navrata (1967.-1970.; 1976.-1979.), *ispitivač kandidata za primanje u Red* (1967.-1976.), *član provincijskoga vijeća za redovnička zvanja* (1967.-1973.), *član provincijskog ekonomsko-građevinskoga vijeća* (1967.-1973.), *upravitelj Instituta za redovničku braću* (1967.-1974.; 1974.-?). Na razini Franjevačkog reda fra Nikola je obnašao vrlo važnu i odgovornu službu u Rimu kao *Generalni definitor* (1979.-1985.), zadužen za područje svih franjevačkih provincija slavenskoga govornog područja. Nakon napornog i vrlo intenzivnog rada, zbog moždanog udara 1992., kao rekonvalescent, povukao se u samostan u Makarskoj (1992.-2009.), a potom u samostan u Omišu (2009.-2010.).

Jučer smo slavili blagdan Sv. Terezije od Djeteta Isusa. U središtu odsjeka *Crkva je sveta*, Katekizam Katoličke Crkve (str. 229, br. 826) donosi glasoviti tekst Male Terezije iz njezina autobiografskog rukopisa. U njemu ta glasovita djevica i svetica veli da je shvatila da «*Crkva ima srce, i da to srce gori od Ljubavi. Shvatila sam da članove Crkve samo Ljubav potiče na djelo (...) Shvatila sam da Ljubav sadrži sva zvanja, da je ljubav sve, da obuhvaća sva vremena i sva mjesta (...) jednom riječju da je vječna*». I piše Terezija dalje: «*(...) napokon sam našla svoje zvanje, moje zvanje je ljubav! (...) Da, našla sam svoje mjesto u Crkvi, i to si mi mjesto dao ti, o moj Bože! (...) U srcu Crkve, moje majke, bit ću ljubav (...)*» (usp. K. Schönborn, *Ljubiti Crkvu*, Split, 2001., str. 212).

Braćo! Sve ove navedene službe koje je fra Nikola tijekom svog života časno, marno i vjerno obnašao govore nam da je i on, poput Male Terezije, unutar svoje Provincije, Franjevačkog reda i Crkve našao svoje mjesto koje mu je Bog odredio. Ali i zvanje ljubavi za koje se sam potrudio. U srcu Provincije i Reda, u srcu Crkve, njegove majke, fra Nikola je zaista bio ljubav! Nositi habit, biti doživotno zavjetovan i za svećenika zaređen, budimo iskreni, nije još jamstvo ljubavi. Možda smo time našli samo svoje sigurno i stabilno mjesto u Crkvi, ali to još nije dokaz da je naše zvanje zaista ljubav i da ljubav posjedujemo. No, u zdravlju, kako je to činio fra Nikola, neumorno propovijedati, blagoslivljati i sakramente dijeliti; kao fra Nikola graditi i odgajati, obnavljati i vjerno upravljati; kao on vjernike poštivati i voljeti a s braćom uvijek i rado drugovati; kao on o njima dobro govoriti i misliti, kad si na tronu, na kojemu on često bijaše, pravičan i ponizan biti – eto, to bi po prilici značilo u srcu Crkve biti ljubav i ljubav posjedovati. Ali to nije sve. Jer ljubav se ne iscrpljuje samo u zdravlju i snazi, nego za nju ima mjesta, prostora i prilike i onda kad zdravlje odstupa a bolest pristupa, kao što se to fra Nikoli dogodilo 1992. godine. U takvim okolnostima biti strpljiv, vedar i nasmijan, za sv. Misu uvijek revan i u brevijaru točan – pa makar se iz svoje sobe i pola sata ranije uputio da bi na vrijeme prispio; u takvim okolnostima – služeći se samo jednom rukom, jer druga, kao posljedica moždanog udara bijaše oduzeta – uporan biti, pisati i objavljivati, nikada zbog svega što ga snašlo mrmljati nego na svemu Bogu zahvaljivati, mogu zaista samo ljudi koji su ispunjeni ljubavlju i kojima je ljubav zvanje. *Ljubav potiče na djelo*, kazala je mala Terezija. Takvih poticaja i ostvarenih djela u fra Nikolinu životu bijaše zaista u izobilju.

Draga braćo! Neka nam fra Nikolino evanđeosko, redovničko i svećeničko svjedočanstvo bude dragocjeni primjer i oporuka da i mi – redovnici, klerici i laici – koji do volje Božje još ostajemo, nađemo svoje mjesto u Crkvi i društvu; neka nam budu poticaj da i naše zvanje u društvu i Crkvi bude ljubav; da Kristovim očima gledamo, da ljude i događaje Kristovim duhom razumijemo i da sve što je iz stvaralačke ruke Božje proizišlo Kristovim srcem ljubimo. Mudru i razboritu čovjeku je jasno: godine – proletjet će, snaga – splasnut će, sve službe, časti i položaji koje obnašamo – proći će, starost – stići će i smrt – doći će. Jer *život i staklo, kako li se lako lome! Život i trava, kako li brzo venu! Život i zec, kako ih brzo nestaje!* Jedino ljubav trajno ostaje; ona je vječna i neprolazna. I ovdje na zemlji i gore u nebu. Bila ta ljubav naš izazov, naš put i naš život i svima na spasenje! Neka nam *Sveti anđeli čuvari* – koje danas slavimo i koje nam Bog daje da nas zagovaraju, čuvaju i trajno brane svojom zaštitom – pomognu da to shvatimo i u život provedemo.

U ovoj prigodi izražavam iskrenu zahvalnost braći u samostanima u Makarskoj i u Omišu koji su fra Nikoli izlazili u susret i pomagali mu kad je

to bilo potrebno. Osobitu zahvalnost izričem školskoj sestri franjevki, č. s. Fabijani Balajić, koja je prošlu i ovu godinu danonoćno bila uz fra Nikolu te bila njegov starački i bolesnički štap na koji se fra Nikola s pouzdanjem uvijek mogao osloniti.

Dok izražavam zahvalnost, istodobno izražavam i iskrenu sućut fra Nikolinoj bližoj i daljnjoj rodbini i prijateljima, njegovoj rodnoj župi Baška Voda i svim župama u kojima je fra Nikola zauzeto djelovao.

Dragi naš fra Nikola! Hvala ti na uzornom služenju Bogu i čovjeku; hvala ti za tvoju predanost i ljubav kojom si se isticao u potrebama za Provinciju, Red i Crkvu Božju. Bog ti oprostio sve slabosti i nagradio sve kreposti. Neka te sveti anđeli čuvari dovedu na put spasenja i blaženog mira u Bogu. Amen!

Oproštajni govor fra Stanka Radića

Postoji jedna kosa koja stalno kosi na svim zemljopisnim dužinama i širinama ove stare zemlje. Nalazi se u rukama smrti koja svoje otkose ostavlja na mjestu brojnih zamaha žureći da učinak bude što obilniji. Postoji jedan jedini zub koji dospijeva smrtno zagristi u svaki život. Kosa je u koštunjavim rukama smrti, a zub u čeljusti vremena, pa zajednički pune mrtvačke sanduke, a sanduci grobove, kako bismo se kao zemljani vratili u zemlju i konačno prokljali u novost života snagom Onoga koji se zove Uskrsnuće i Život.

I, evo, pao je još jedan Otkos. I evo, taj zub dokrajčio je još jedan vrijedni život, snažan, jak i plemenit koji je svugdje donosio radost preobrazbe. Ode naš fra Nikola, ne plativši prijevoz na relaciji Zemlja - Nadsvijet, ali ponese sa sobom obilje duhovnih vrijednosti, kojima svi mi, kao odgovorna bića moramo platiti ulaznicu u nebo.

1990. godine ista smrt i isti zub vremena stavili su znak stop također pred jedan vrijedni život. Fra Jure Radić, fra Nikolin brat, kao zemljanin napustio je zemlju i postade nebesnik. Ode tada dvostruki brat Pokojnika, brat po krvi i brat u ponosnoj zajednici Provincije Presvetoga Otkupitelja. Bio je to veliki prijatelj Boga i veliki prijatelj čovjeka, veliki prijatelj svakog stvorenja, koji je i zimi i ljeti, danomice ljubovao s našim bistrim, plavim hrvatskim Jadranom, s našim gordim Biokovom, s njegovim vrletima i gore pronađenim endemima, gdje je posebnim zanosom i posebnim jezikom svetog Asižanina Franje - franjevačkim esperantom, razgovarao sa svim stvorovima koje je gore susretao, nalazeći u njima Boga-Stvoritelja. A stvorenja, posebno biljni svijet, u znak zahvalnosti, darivali su ga svojim specifičnim mirisima, svojim cvjetovima, svojim plodovima... I fra Jure, sav radostan, ode Uzroku ove ljepote, jer smrt i od njega napravi otkos da ga povrati u zemlju od koje je i uzet.

Oba brata svoj životni cilj postavili su daleko, daleko ispred sebe, izvan vremena i izvan prostora, dok su vrijeme i prostor shvatili kao velike darove, da bi u njima, kao odgovorna bića, zavrijedili život koji više nikada i od nikoga neće biti ugrožen.

Počivali su pod istim srcem svoje dobre majke Mile, koja je zbog bijesnog Biskaja i potonule Dakse preuzela i očinsku brigu nad svojom djecom. U jednom istom obiteljskom domu rasli su i uzrasli slušajući riječ Riječi, koja je u temelje svoga učenja postavila ljubav: bogoljublje, čovjekoljublje i domoljublje. Bile su to teme koje su oblikovale njihove ponosne živote. U istom obiteljskom domu čuli su zov Božji, krenuli u isto sjemenište, u istu teologiju u istoj Provinciji, u isto služenje. Kao da su bili blizanci, fra Nikola se vraća svome dvostrukom bratu u isti grob, u zajedno buđenje na život.

Nakon što im Bog darova život preko ljubavi njihovih roditelja, kao i kod svih drugih, počinje putovanje prema vlastitoj Golgoti, na kojoj predadoše duh Gospodinu, a mi u istinoljubivosti zaključujemo: ovo su zaista bila djeca Božja. Povjerovali su Gospodinu čiji je križni put počeo već u prvom danu njegovog rođenja: za njega nije bilo mjesta u svratištu, potjeran sa zemlje rađa se pod zemljom, kao prvi špiljski čovjek kršćanske povijesti. A kad ode ostavi nam svoje otajstveno tijelo, svoju crkvu, a u njoj sebe, u predivnoj euharistijskoj tajni naše vjere, koja je i fra Juri i fra Nikoli bila snaga na njihovom križnom putu.

Ode naš fra Nikola, ali kao zemljanin ostavi vidljive tragove na zemlji. Taj fizički i duhom jak graditelj povratio je dvostruki život zaostroškom samostanu, a kao duhovnik sjemeništara u Sinju, vodio je radove na izgradnji nove gimnazije. A kad prispi na zadnju postaju svoga križnog puta, na kardiološku intenzivnu njegu splitske bolnice Firule, zahvati ga "san" od kojeg se inače sami budimo, ali se ovaj put nije probudio. Ipak, to je san od kojeg će biti probuđen snagom onoga koji je Uskrsnuće i Život.

Posjećivao sam ga, ali komunikacija je bila nemoguća, smrt je bila preblizu. Udijelih mu sakrament mira da radostan krene u novi život.

Dragi fra Nikola, završile su tvoje patnje, tvoje boli, ali jedan dio svega toga preselio se u sve nas koji smo te voljeli i zbog cjelovitoga tvog života bili ponosni. Ipak, kao oni koji su povjerovali Kristu, i ovdje, pred tobom mrtvim ostajemo radosni zbog tvoje radosti u ruci Božjoj.

Doviđenja, fra Nikola! Pozdrav ti i oproštaj u ime svih koji su te voljeli: u ime svih baškovoških svećenika: našeg nestora fra Karla, fra Gabrijela, fra Dominika, fra Marija i u moje osobno ime.

Pozdrav i oproštaj u ime sestre Marilke koja te s ljubavlju brižno negovala. U ime sinovca Jure uvijek punog zauzetosti za tvoj život. U ime njegove

supruga, njihove djece, unučadi i praunučadi, u ime nevjeste Ivanke. U ime svih stanovnika naše prelijepe Baške Vode, gdje je Providnost locirala tvoj časni život.

Mirno snivaj svoj posljednji san iz kojeg te može i hoće probuditi onaj kome je ime Uskrsnuće i Život.

Oproštajni govor fra Joze Pejića

Gorčina smrti danas je opet s nama. Umro je naš fra Nikola. No, s nama je u duhu i sveti Franjo koji je smrt nazvao sestrom, a sestrom ju je nazvao jer je svojim životom slavio Boga i živo vjerovao u život vječni. Smrti je tepao kao odvoditeljici smrtnika u vječno nebesko kraljevstvo.

Svi ćemo mi ljudi jednog dana napustiti ovaj svijet, ali se na smrt ne možemo naviknuti niti se s njom lako pomiriti. A ona je ipak s nama i uvijek je u raskoraku s nama. Posebice nas potresa i žalosti smrt dragih osoba i zaslužnih pojedinaca.

Fra Nikolu Radića nazvao sam našim, iako ne pripadam Franjevačkoj provinciji Presvetoga Otkupitelja, čiji je fra Nikola član, nego pripadam zajednici hercegovačkih franjevaca, zajednici kojoj je fra Nikola puno dobra učinio.

O njegovim službama i zaslugama govorili su ili će govoriti drugi, a meni je dopalo da po naravi stvari - s obzirom na službu provincijala hercegovačkih franjevaca koju sam obnašao - te kao prijatelj prijatelju, pokojnom fra Nikoli izreknem kršćansku, franjevačku i toplu ljudsku zahvalu za nimalo ugodnu, vrlo tešku, a ipak ljudski i kršćanski obavljenom ulogu, koju mu je središnja uprava Franjevačkog reda bila povjerala za rješavanje gotovo nerješivih teškoća u hercegovačkoj franjevačkoj provinciji, proisteklih iz dobro nam znanog „hercegovačkog slučaja”. Ovo je zahvala i za sve neugodnosti, muke i napore koji su u vezi s tom ulogom bili neizbježni, a fra Nikola ih je kao pravi duhovni sin sv. Franje s ljubavlju podnio.

I nije ovo zahvala reda radi nego uistinu iskrena zahvala koja proistječe iz činjeničnog stanja: iz životne zbilje i istinitosti te uz tu zbilju vezanih dviju kreposti: pravednosti i zahvalnosti - bez obzira na to što još uvijek svim sudionicima u toj životnoj zbilji nije razvidno, ili uvjerljivo, koliko je fra Nikolina uloga kao opunomoćenika bila delikatna, sudbonosna i teška. Fra Nikola je smirivao napetosti i nastojao je - i blago i odlučno - kako je zahtijevala i pravednost i crkvenost, stvari pokrenuti nabolje, u čemu je dobrim djelom i uspio; „Istinujući u ljubavi” - da se poslužim izričajem sv. Pavla (Ef 4,15) - on je kao generalni definator i opunomoćenik nastupao franjevački ponizno, ne računajući toliko na snagu ovlasti što ih je dobio, koliko na pomoć Božju i na strpljivo bratsko uvjeravanje.

Da ne duljim: fra Nikola, bio si velik u svome poslanju! Bio si doista s nama i nama u Hercegovini manji brat, brat s braćom, i odani sin svete Crkve! Još jednom ti hvala! Tvojoj rodbini i bratskoj Provinciji Presvetog Otkupitelja iskrena sućut, a tebi neka Gospodin da vječni pokoji!

† Ana Džimbeg

U utorak 2. studenoga 2010. godine u 14 sati u mrtvačnici je započeo uvodni obred pokopa Ane Džimbeg (r. 1926. godine). Nakon uvodnih obreda za dušu pokojne Ane slavila se misa zadušnica koju je predvodio fra Bože Vuleta, gvardijan samostana u Sinju. U koncelebraciji je uz sina, fra Dušana Džimbega i fra Dalibora Grčića, župnika u Otoku, bilo još 40-ak svećenika. Na ispraćaju su bile i mnogobrojne redovnice jer je pokojnica imala dvije kćeri časne sestre, s. Venancija i s. Gertruda.

Pokojnicu je ispratio veliki broj vjernika među kojima su bili vjernici iz župa Metković i Sumartin. Fra Božo je u svojoj propovijedi na poseban način istakao njezino dramatično djetinjstvo i težak život i stavio je za uzor drugim majkama.

† Kata Vukušić

Dana 3. studenoga 2010. u 89. godini života okrijepljena svetim sakramentima blago je u Gospodinu preminula Kata Vukušić, majka našega fra Ante Vukušića.

Misa zadušnica slavljena je u petak 5. studenoga 2010. u crkvi Sv. Ilije na Lišnjaku. Nakon sv. Mise obavljani su sprovodni obredi na mjesnom groblju Sv. Ilije.

† Ana Šabić

Dana 15. studenoga 2010. u 91. godini života okrijepljena svetim sakramentima blago je u Gospodinu preminula Ana Šabić, majka našega fra Nediljka Šabića.

Misa zadušnica slavljena je u srijedu, 17. studenoga 2010., u Zmijavcima. Nakon sv. Mise obavljani su sprovodni obredi na mjesnom groblju.

Kačić

Zbornik Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, Split, XXXIX-XL/2007.-2008, str. 280. „FRA ANDRIJA KAČIĆ U AMERICI”

Sadržaj: Recepcija Kačićeva „Razgovora ugodnoga” u zemljama engleskoga jezika (V. Grubišić); Prijevodi Kačićevih pjesama na strane jezike i njihov utjecaj na europski romantizam (G. Jurišić); Vizija rata i povijesti u djelu fra Andrije Kačića (I. Šoljan); Tri stoljeća uz fra Andriju Kačića (B. Šešelj); Fra Andrija Kačić u njemačkoj književnosti (A. Bačić); Od „Ljetopisa Popa Dukljanina” do „Razgovora ugodnoga” - Sv. Vladimir, kralj (A. Mikulić-Kovačević); Šibenik u pjesmama fra Andrije Kačića (S. Mrsa); Ivan Meštrović i fra Andrija Kačić (V. Bubrin); Fra Andrija Kačić i njegov franjevački krug (V. Kapitanović); Novovjekni pogledi na epsko pjesništvo fra Andrije Kačića (M. Buljac); Intencije- pučkoga u Kačićevu „Razgovoru ugodnomu” (A. Zaradija-Kiš); Fra Andrija Kačić u Americi (G. Jurišić); Opsada Sinja 1715. godine (V. Borković); Konačno izvedena „Opsada Sinja 1715. godine (G. Jurišić); Kazala imena, Primljene knjige, Izdanja Zbornika „Kačić”.

Narudžbe: Zbornik „Kačić”, Šetalište kard. A. Stepinca 1, 21230 Sinj.

U Nizu „Knjižnica zbornika Kačić - monografije, dokumenti, grada... “ tiskano je:

Fra Josip Klarić, HRVATSKA KATOLIČKA MISIJA U DARMSTATU 1969.-2009. Četrdeset ljeta pastoralnoga djelovanja, Split-Darmstadt 2009., str. 242.

Narudžbe: Hrvatska katolička misija, Feldbergstr. 32, 64295 Darmstadt.

Fra Tomislav Brekalo, Podrijetlo, povijest, rodoslovlje i običaji aržanskih Brekala, Split-Prisika 2010., str. 360.

Narudžbe: fra Tomislav Brekalo, Bana Ivana Mažuranića 104, 22000 Šibenik.

GALA-GLJEV - Župa Svih Svetih u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji, Split-Gala 2010., str. 244.

Narudžbe: Župski ured Svih Svetih, Gala-Gljev, 21241 Obrovac Sinjski.

Moja djeca i ja

Rina Tomelić, MOJA DJECA I JA, „Marija“, Split, 2010.

U rukama vam je zbirka izabranih prinosa objavljivanih u rubrici “Moja djeca i ja” koje je majka četvero djece, gospođa Rina Tomelić, revno pisala za katolički mjesečnik “Marija”, godinu za godinom, već od 1994. To su zapravo istinite zgode, crtice iz svakidašnjeg života njezine obitelji, kroz koje je čitateljima “Marije” približavala dječju bezazlenost i iskričavu mudrost, od kojih štošta mogu naučiti i odrasli. Svojom spontanošću podsjećaju da je svijet pun radosti i nade, ali i žalosti kao i tjeskobe. Svojom bezazlenošću pokazuju kako se ljudski ponašati, a svojom otvorenošću poručuju da na zemlji ima mjesta za svu djecu svijeta.

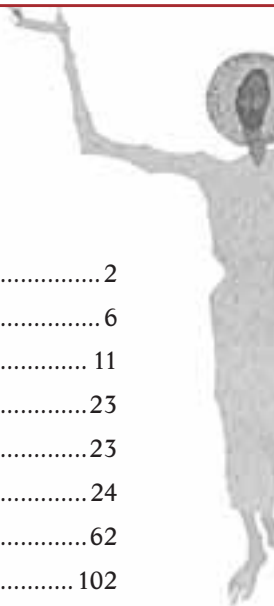
Fra Petar Lubina

Fra Metod Vezilić

Fra Stjepan Čovo, FRA METOD VEZILIĆ, „Služba Božja“, Split, 2010.

Mučenička smrt o. fra Metoda Vezilića, franjevca člana Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita poticaj je da ga se sjetimo i bolje upoznamo. Bio je vrijedni i cijenjeni redovnik i svećenik franjevac, a na koncu je postao žrtva tragične ljudske sudbine. Pokušat ćemo ga povratiti u javnost iz koje je bio prisilno izbačen. Evociranje detalja njegova života pomoći će nam da se na njemu ne ispuni svetopisamska jadikovka: »Ne pamti ga više ni mjesto njegovo« (Ps 103,16), dok nas je drugi poticaj iz Izaije proroka još više hrabrio da ga predstavimo našoj javnosti te time ostane u našoj trajnoj uspomeni: »Ded napiši na ploču i zapiši u knjigu, da vremenima budućim svjedočanstvo ostane« (Iz 30,8). Dok budemo iznosili njegove ljudske i duhovne crte pokazat će nam se i sve one nevidljive niti neželjenih pothvata kojima su ga njegovi neprijatelji htjeli ocrniti te mu tako pripremili neočekivanu i najgoru kaznu- smrt strijeljanjem.

Fra Stjepan Čovo

IZ GENERALNE KURIJE

Pismo Generalnoga ministra OFM za Uskrs 2010. godine	2
Ponovno krenuti od Evanđelja	6
Projekt	11
Kalendar "jakih vremena"(tf) i drugi susreti Generalnoga definitorija (dg)	23
Poruka Institucijama Europske zajednice u Bruxellesu 6. veljače 2010.....	23
Europa "Dom mira": franjevački doprinos za Europu vrijednosti	24
Gledaj pozornost, meditiraj, motri, preobrazi se u ljubljenog i svjedoči ga	62
Oživjeti našu vjeru u svećenike	102
Svjetlo za naše vrijeme	106
Odluka.....	134
Božić: svetost i poslanje.....	135

IZ PROVINCIJALATA

Okružno pismo o. Provincijala.....	27
Okružno pismo o. Provincijala.....	67
Okružno pismo o. Provincijala.....	113
Okružno pismo o. Provincijala.....	140

IZ TAJNIŠTVA

Izveštaj sa sastanka Provincijskog definitorija održanog u Šibeniku 18. veljače 2010.	31
Izveštaj sa sastanka Provincijskog definitorija održanog u Makarskoj 24. ožujka 2010.....	33
Izveštaj sa sastanka Vijeća za duhovni život	34
Duhovne vježbe u 2010.....	35
Izveštaj sa sastanka Provincijskog definitorija održanog u Splitu 5. svibnja 2010.....	74
Izveštaj sa sastanka Provincijskog definitorija održanog u Splitu 15. lipnja 2010.	75
Fra Željko Tolić, provincijal izabran za predsjednika JKPM OFM	77
Fra Marko Mrše imenovan generalnim vizitatorom.....	77
Proslavili 50. obljetnicu svećeništva	78
Svećeničko ređenje	81
Mlade mise	82
Oblačenje	82
Radno vrijeme Provincijalata u srpnju i kolovozu.....	82
Izveštaj sa sastanka Provincijskog definitorija održanog u Splitu 15. rujna 2010.	117
Sjednica Južnoslavenske konferencije provincijalnih ministara OFM.....	118
Fra Frano Laco dobio nagradu za životno djelo.....	122
Napustili Zajednicu	122
Izveštaj sa sastanka Provincijskog definitorija održanog u Splitu 25. studenoga 2010.	143
Fra Ivica Jurić magistrirao	144
Primili Red đakonata	144

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

Blagoslov kapelice Sv. Franje u Rudi.....	36
Proslava Bl. Alojzija Stepinca i blagoslov župnog barjaka u Sonkoviću - župa Piramatovci	37
Postavljena i blagoslovljena nova zvona u Zmijavcima	38
In memoriam umjetniku, darovatelju i prijatelju.....	39
Proslava Sv. Nikole u HKM u Sindelfingenu.....	43
Došašće s Majkom Božjom Bistričkom u Ludwigsburgu	44
Obilježena 40. godišnjica Hrvatske katoličke zajednice u Ludwigsburgu.....	45
Proslava „Stepinčeva“ u HKM u Sindelfingenu.....	48
XVII. Obiteljski susret u Zaostrogu	83
Preminula Iva Brekalo Ivuša	84
Korizmeni susret redovnica u Piramatovcima	85
Komemoracija ubijenih u Ravnu.....	85
Proslavljena 40. obljetnica misije u Sindelfingenu	87
Fra Branko Brnas proslavio tri desetljeća misništva.....	90
Održan Drugi ekumenski dan u Münchenu	92
XVIII. Obiteljski susret u Zaostrogu.....	123
Proslava svećeničkog ređenja	124
Susret kolega sa gimnazije iz Sinja 1954.....	125
Zahvala braći svećenicima za ispovijedanje za Veliku Gospu u Sinju.....	127
Posjet Hrvatima u Mađarskoj.....	127
Proslavljen dan Hrvatske katoličke zajednice u Sindelfingenu	129
Oproštaj od pastoralnog suradnika Tome Tadića	130
Međuprovincijski susret novaka 2010./2011.....	145
Susret odgojnih zavoda Provincije	146
Proslava Sv. Frane u Imotskom	147
Kardinal Angelo Sodano u svetištu Gospe Sinjske.....	148
Spomen na obranu Sinja 1715. godine.....	155
Znanstveni skup o fra Šimunu Milinoviću, barskom nadbiskupu.....	157
Proslava 180 godina župe Gala-Gljeve.....	158
Novo vijeće u Frami.....	159

NAŠI POKOJNICI

† Fra Nediljko Jukić.....	50
† Božica Boja Klarić	57
† Iva Brekalo - Ivuša	57
† Fra Krsto Vlašić.....	94
† Milan Šimunović.....	98
† Marija Bešlić.....	132
† Fra Nikola Radić.....	160
† Ana Džimbeg.....	167
† Kata Vukušić	167
† Ana Šabić.....	167

BIBLIOGRAFIJA

Uzoru naše nade	58
Krunica naših dana	58
Teološki hod ekumenizma u XX. stoljeću	59
Kačić.....	168
Moja djeca i ja	169
Fra Metod Vezilić	169

ADRESAR FRANJEVAČKE PROVINCIJE PRESVETOGA OTKUPITELJA

PROVINCIJSKE USTANOVE

PROVINCIJALAT SPLIT

21000 SPLIT
Trg Gaje Bulata 3
Tel: 021/ 362-388 Provincijal
Tel: 021/ 348-182 Tajnik
Fax: 021/ 347-822
Tel: 021/ 362-649 Ekonom
Fax: 021/ 348-116
E-mail: provincijalat-franjevaca@st.t-com.hr

SJEMENIŠTE SINJ

21230 SINJ
Fratarski prolaz 4
Tel: 021/ 824-400
Fax: 021/ 824-501
Tel: 021/ 826-519 Ravnatelj

GIMNAZIJA SINJ

21230 SINJ
Franj. klasične gimnazije 22
Tel./Fax: 021/ 821-809 tajništvo
Tel: 021/ 825-009 zbornica

POSTULATURA IMOTSKI (SAMOSTAN IMOTSKI)

NOVICIJAT VISOVAC

22324 DRINOVCI
Tel: 022/ 775-755
Fax: 022/ 775-752

KLERIKAT SPLIT

21000 SPLIT
Ivana Pl. Zajca bb
Tel: 021/ 541 700
021/ 541 704

“PLANINA I MORE“

21500 MAKARSKA
Franjevački put 1
Tel: 021/ 611-256

“PANIS VITAE”

21000 SPLIT
Trg Gaje Bulata 3
Tel./Fax: 021/ 344-998

“KAČIĆ”

21230 SINJ
Alojzija Stepinca 1
Tel: 021/ 70 70 71
Fax: 021/ 70 70 20

“MARIJA”

21000 SPLIT
Trg Gaje Bulata 3
Tel./Fax: 021/ 348-184

“DOBRI OTAC ANTIĆ”

10000 ZAGREB
Vrbanićeva 35
Tel: 01/ 46-60-031

“FRA RAFO KALINIĆ”

21000 SPLIT
Trg Gaje Bulata 3
Tel: 021/ 340-190

“SLUŽBA BOŽJA”

21000 SPLIT
Trg Gaje Bulata 3
Tel: 021/ 343-561
E-mail: sluzbabozja@st.htnet.hr

OSTALE USTANOVE

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

Udružena ustanova splitske metropolije
i Franjevačke prov. Presv. Otkupitelja
21000 SPLIT
Zrinsko-Frankopanska 19
Tel./Fax: 021/ 386-144

FRANJEVAČKI INSTITUT ZA KULTURU MIRA

21000 SPLIT
Poljudsko šetaliste 4
Tel./Fax: 021/ 381-011

DEUTSCHLAND

Iz HR: 0049 ne birati 0 od gradskog predbroja

HRVATSKI DUŠOBRŽNIČKI URED U NJEMAČKOJ

FRANKFURT

An den Drei Steinen 42d
60435 FRANKFURT/M
Tel: 069/ 95 40 480 ured
Fax: 069/ 95 40 48 24
Tel: 069/ 95 404 811 stan
E-mail: delegatur@kroatenseelsorge.de

SAMOSTAN

MÜNCHEN

Franziskanerkloster St. Gabriel
Versaillerstr. 20
81677 MÜNCHEN
Tel: 089/ 41 95 010 Župni ured
Fax: 089/ 47 98 52
Tel: 089/ 415 595 80 Gvardijan
Tel: 089/ 419 501 16 Župnik
Tel: 089/ 419 501 25 Pavao Žmiric
Fax: 089/ 470 849 81
Tel: 089/ 416 198 31 Božo Ančić
Fax: 089/ 416 198 33

HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE

BERLIN

Feldstrasse 4
13555 BERLIN
Tel: 030/ 261 15 40; 261 15 49
Fax: 030/ 2 62 85 97

BIETIGHEIM-BISSINGEN

Uhlandplatz 1;
74321 Bietigheim – Bissingen
Tel.: 07142/ 7739473
Fax: 07142/ 7739473

Sv. Ante Padovanski – Vahingen/Enz
Goethestr. 54; 71665 Vaihingen/Enz
Tel. 07042/816870
Fax: 07042/5562

Sv. Ilija prorok – Illingen
Eichwaldstr.
35; 75428 Illingen
Tel. 07042 827872

DARMSTADT

Feldbergstr. 32
64295 DARMSTADT
Tel: 06151/ 89 62 66 ured
Fax: 06151/ 85 15 22
Stan: Eschollbrückerstr. 15
64295 DARMSTADT
Tel: 06151/ 39 17 865

DÜSSELDORF

Van-Douven-Str. 8
40227 DÜSSELDORF
Tel: 0211/ 78 41 21 ured
Tel: 0211/ 78 44 53 stan
Fax: 0211/ 8892 742

ESSLINGEN

Untere Beutau 8-10
73728 ESSLINGEN
Tel: 0711/ 35 58 07
Fax: 0711/ 35 57 94
Stan: Lindenstr. 95
73760 OSTFILDERN
Tel: 0711/ 341 49 08

FRANKFURT

Niederuau 27
60325 FRANKFURT/M
Tel: 069/ 72 31 25
Fax: 069/ 72 33 63

FREISING

Domberg 7
85354 FREISING
Tel: 08161/ 73 59
Fax: 08161/ 417 57

KELKHEIM

Am Kirchplatz 6
65779 KELKHEIM
Tel: 06195/ 97 66 71
Fax: 06195/ 97 66 72

KÖLN

Berrenratherstr. 129
50676 KÖLN (Sülz)
Tel: 0221/ 298 13 655

LUDWIGSBURG

Schorndorfer Str. 31
71638 LUDWIGSBURG
Tel: 07141/ 92 69 71
Fax: 07141/ 90 38 90
Stan:
Mozart str. 10
71640 Ludwigsburg
Tel: 07141/ 26 79 117

MAINZ

Emmeranstraße 15
55116 MAINZ
Tel: 06131/ 22 94 54
Fax: 06131/ 22 94 62

MÜNCHEN

Schwanthaler Straße 98
80336 MÜNCHEN
Tel: 089/ 17 95 810
Fax: 089/ 17 95 81 11

OFFENBACH

Marienstraße 38
63069 OFFENBACH/M
Tel: 069/ 845 749
Fax: 069/ 848 497 64
Stan: Schäferstraße 20
63069 OFFENBACH/M
Tel: 069/ 84 66 29

ROSENHEIM

Heilig-Geist-Straße 46
83022 ROSENHEIM
Tel: 08031/ 34 181
Fax: 08031/ 58 98 23
Stan: Aventinstraße 16/II
83022 ROSENHEIM
Tel: 08031/ 14 686
Fax: 08031/ 79 74 23

RÜSSELSHEIM

Im Kleinen Ramsee 21
65428 RÜSSELSHEIM
Tel: 06142/ 1 22 70

SINDELFINGEN

Bleichmühlestr. 11/2
71065 SINDELFINGEN
Tel: 07031/ 87 31 33
Fax: 07031/ 87 90 75
Stan: Eyachstr. 36
71067 SINDELFINGEN
Tel: 07031/ 87 73 66
Fax: 07031/ 87 90 75
Mob: 0172/ 710 78 05

STUTTGART - ZENTRUM

Heusteigstr. 18
70182 STUTTGART
Tel: 0711/ 6 40 30 40
Tel: 0711/ 6 40 30 49
Fax: 0711/ 6 49 32 78
Stan: Staffenbergstr. 46
70184 STUTTGART
Tel: 0711/ 1 64 54 71

STUTT. - BAD CANNSTATT

Salacher Str. 33
70327 STUTTGART
Tel: 0711/ 9561919
Fax: 0711/ 9561918

WAIBLINGEN

Marienstr. 16
71352 WAIBLINGEN
Tel: 07151/ 15 2 22
Fax: 07151/ 59 9 00
Stan: Lenzhalde 18
71352 WAIBLINGEN
Tel: 07151/ 98 16 104

WUPPERTAL

Am Deckershäuschen 94
42111 WUPPERTAL
Tel: 0202/ 30 10 89
Fax: 0202/ 30 61 45

NJEMAČKA PASTVA

GERETSRIED

Johann-Sebastian-Bach-Str. 2
82538 GERETSRIED
Tel: 08171/ 315 96
Fax: 08171/ 38 04 79
Tel: 08171/ 38 04 76 stan

ITALIA

Iz HR: 0039 birati 0 od gradskog predbroja

RIM

Collegio "Antoniano"
Via Merulana 124
00185 ROMA
Tel: 06/ 70-373-9 centrala
Fax: 06/ 70-373-614
06/ 70-373-716
06/ 70-373-726 Hrvatsko bratstvo
06/ 70-373-768 Jure Hrgović

MOLISE

Piazza N. Neri 4
86030 Acquaviva Collecroce (CB)
Tel. 08/ 75 97 00 16

SLOVENIJA

Iz HR: 00386 ne birati 0 od gradskog predbroja

LJUBLJANA

Prešernov trg 4
1000 LJUBLJANA
Tel: 01/ 24 29 322
Fax: 01/ 24 29 323
Tel: 01/ 24 29 300 samostan

ENGLESKA

Iz HR: pozivni 0044

LONDON

17 Boutflower Road
London, SW11 1RE, UK
Tel./Fax: 0/ 207 2253 530

CANADA

Iz HR: pozivni 001

VANCOUVER

3105 E. 1st Avenue
VANCOUVER - B. C., V5M 1B6
Tel: 604/ 253-2089
Fax: 604/ 254-5198

USA

Iz Hrvatske pozivni broj 001

SAN JOSE

901 Lincoln Avenue
S. JOSÉ, California 95126
Tel: 408/ 279-0279
Fax: 408/ 292-5868

SAMOSTANI

IMOTSKI

21260 IMOTSKI
Fra Stjepana Vrljića 21
Tel: 021/ 841-178
671-077
Fax: 021/ 671-070

KARIN

23452 KARIN
Tel: 023/ 687-613
687-621

KNIN

22300 KNIN
Zvonimirova 46
Tel: 022/ 660-160
Fax: 022/ 660-046

MAKARSKA

21300 MAKARSKA
Franjevač ki put 1
Tel.: 021/ 612-259 samostan
Tel: 021/ 616-681 gvardijan
Fax: 021/ 616-681
Tel/fax: 021/ 611-416

OMIŠ

21310 OMIŠ
Put Skalica 16
Tel: 021/861-083; 862-355
Fax: 021/862-400

SINJ

21250 SINJ
Fratarski prolaz 4
Tel: 021/ 70-70-10 samostan
Tel: 021/ 70-70-17 gvardijan
Fax: 021/ 70-70-20

SPLIT

21000 SPLIT
Trg Gaje Bulata 3
Tel: 021/ 340-190
Fax: 021/ 344-988

Split - Trstenik

21000 SPLIT
Ivana Pl. Zajca bb
Tel: 021/ 541 700
021/ 541 704
Fax: 021/ 580 315

SUMARTIN

21426 SUMARTIN
Tel: 021/ 648-100

ŠIBENIK

22000 ŠIBENIK
Kačićeva 11
Tel/fax: 022/ 217-020

Šibenik - Šubićevac

22000 ŠIBENIK
Bana Ivana Mažuranića 3a
Tel: 022/ 214 294

VISOVAC

22324 DRINOVCI
Tel: 022/ 775-416, 775-700
Fax: 022/ 775-732

ZAGREB

10000 ZAGREB
Vrbanićeva 35
Tel: 01/ 46-60-030; 4660033
Tel/fax: 01/ 46-60-032 gvardijan

ZAOSTROG

21334 ZAOSTROG
Obala hrv. rodoljuba 36
Tel: 021/ 629-200
Tel/fax: 021/ 678-059

ŽIVOGOŠĆE

21329 IGRANE
Tel: 021/ 627-104

ŽUPE

BAĆINA-Plina Stablina

BAJAGIĆ

21241 Obrovac Sinjski
Tel: 021/ 839-840

BANJEVCI

Banjevci 196
23302 Stankovci
Tel: 023/ 632-025

BAST - BAŠKA VODA

21320 Baška Voda
Tel: 021/ 620-353

BILICE

22000 Šibenik
Ivana Mažuranića bb
Tel: 022/ 217-020

BLIZNA

21228 Blizna Donja
Tel: 021/ 897-222

BRIST - samostan Zaostrog

Tel: 021/ 629-255

BRISTIVICA

21228 Blizna Donja
Tel: 021/ 898-030

BRŠTANOVO

21202 Lećevica
Tel: 021/ 254-164

CRIVAC

21229 Crivac
Tel: 021/ 810-077

ČISTA VELIKA

22214 Čista Velika
Tel: 022/ 489-080

ČVRLJEVO

22323 Unešić
Tel/fax: 022/ 875-093

DANILO

22205 Perković
Tel: 022/ 779-581

DRAŠNICE - Igrane

DRNIŠ

22320 Drniš
Kardinala Utišinovića 14
Tel/fax: 022/ 886-137

DRVENIK - samostan Zaostrog

DUBRAVA

22000 Šibenik
Ivana Mažuranića bb
Tel: 022/ 215-902

DUBRAVICE

22222 Skradin
Tel: 022/ 775-477

GALA

21241 Obrovac/Sinjski
Tel/fax: 021/ 839-999

GRAB

21242 Grab
Tel: 021/ 828-064

GRAČAC

Kneza Branimira 1
23440 Gračac
Tel: 023/ 773-090

GRADAC Drniški

22322 Ružić
Tel: 022/ 872-781

GRADAC n/m

21330 Gradac
Tel: 021/ 697-588

HRVACE

21235 Hrvace
Tel: 021/ 829-222

IGRANE

21329 Igrane
Tel: 021/ 627-874

IMOTSKI - samostan

KADINA GLAVICA

22320 Drniš
Kard. Utišinovića 14
Tel: 022/ 887-820

KARIN - samostan

KIJEVO

22310 Kijevo
Tel/Fax: 022/ 681-015

KLJACI

22322 Ružić
Tel: 022/ 874-111

KNIN - samostan

KONJEVATE

22221 Lozovac
Tel: 022/ 778-855

KOZICA

21274 Kozica
Tel: 021/ 609-230

KRUŠEVO

23450 Obrovac
Tel: 023/ 636-411

LABIN - PRGOMET

21201 Prgomet
Tel: 021/ 805-003

LEĆEVICA

21202 Lećevica
Tel: 021/ 250-055

LIŠANE

23303 Lišane Ostrovičke
Tel: 023/ 661-015

LOVINAC - Gračac

LOVREĆ

21257 Lovreć
Tel: 021/ 723-255

METKOVIĆ

20350 Metković
Ante Gabrića 27
Tel/Fax: 020/ 681-818

MILJEVCI

22324 Drinovci/Miljevci
Tel/Fax: 022/ 882-055

MIRLOVIĆ

22323 Unešić
Tel: 022/ 869-800

NEVEST

22323 Unešić
Tel: 022/ 860-829

OGORJE

21206 Ogorje
Tel: 021/ 663-106

OTOK

21238 Otok Dalmatinski
Tel/Fax: 021/ 834-144

PERKOVIĆ

22205 Perković
Tel: 022/ 772-333

PIRAMATOVCI

22222 Skradin
Tel: 022/ 767-605

PLINA - STABLINA

20340 Ploče, p.p. 59
Tel: 020/ 679-420

PODACI - samostan Zaostrog

PODBABLJE

21262 Kamenmost
Tel: 021/ 848-475

POTRAVLJE

21233 Hrvace
Tel: 021/ 818-555

PRIMORSKI DOLAC

21227 Primorski Dolac
Tel: 021/ 899-390

PROLOŽAC

21264 Proložac
Tel: 021/ 846-025

PROMINA

22303 Oklaj
Tel: 022/ 881-306

PRUGOVO

21231 Klis
Tel: 021/ 253-053

RADOŠIĆ - Lećevica

RUNOVIĆI

21261 Runovići
Tel: 021/ 849-000

Fax: 021/ 670-512

RUPE

22222 Skradin
Tel: 022/ 775-477

SINJ - samostan

Tel: 021/ 823-100; 70-70-41

SIVERIĆ

22321 Siverić
Tel: 022/ 885-416

SLIVNO

21272 Slivno
Tel/fax: 021/ 855-100

SPLIT - samostan

Tel/Fax: 021/ 343-586

STANKOVCI

23422 Stankovci
Tel: 023/ 380-071

STAŠEVICA

20345 Staševica
Tel: 020/ 695-200

STUDENCI

21265 Studenci
Tel/fax: 021/ 725-506
Tel: 021/ 725-487

SUMARTIN - samostan

ŠIBENIK - CRNICA

22000 Šibenik
Ivana Mažuranića bb
Tel: 022/ 217-020

ŠIBENIK - METERIZE

22000 Šibenik
Trg sv. Jeronima 1
Tel: 022/ 332-043

ŠIBENIK - ŠUBIĆEVAC

22000 Šibenik
Bana Ivana Mažuranića 3a
Tel: 022/ 214-294

ŠIBENIK - VAROŠ

22000 Šibenik
Fra Stjepana Zlatovića 14
Tel: 022/ 212-577

TUČEPI

Podgradac 2
21325 Tučepi
Tel: 021/ 623-251

TURJACI

21230 Sinj, p.p. 76
Tel: 021/ 836-100

UGLJANE

21243 Ugljane
Tel: 021/ 813-001

UNEŠIĆ

22323 Unešić
Tel: 022/ 860-800

VELIKO BRDO

21300 Makarska
Franjevački put 1
Tel: 021/ 612-259

VINJANI

21260 Imotski
Tel: 021/ 841-791

VRGORAC

21276 Vrgorac
Splitska 23
Tel: 021/ 674-212

VRLIKA

21236 Vrljika
Tel/Fax: 021/ 827-200

VRPOLJE

22300 KNIN
Tomislavova 172
Tel: 022/ 662-270

ZAGREB - samostan

Tel/Fax: 01/466-05-55

ZAOSTROG - samostan

ZAVOJANE - Kozica

ZLOPOLJE - Ogorje

ZMIJAVCI

21266 Zmijavci
Tel: 021/ 840-148

ŽIVOGOŠĆE - samostan